

HIIUMAA TEATAJA

Sündisid uued vallakodanikud

AMII VALTING
REMUS KESKLA
RUUDI KINK
CARL-MARKUS PÄRN
CARL-HEDON REITAV
MARTIN REINO
JASPER VALLIKIVI

Õnnitleme vanemaid!

Hiiumaa valla väljanne. Tasuta.

Jaauar 2020, nr 25

Hiiumaa vallavanema asendaja Toomas Rõhu: olen olnud ära pikki aastaid, aga alati end hiidlaseks pidanud

Uuel aastal Hiiumaa vallavanema asendajana alustav Toomas Rõhu on hiidlane, kes on pikalt juhtinud Tõstamaa valda Pärnumaal. Toomas on sündinud Hiiumaal, lõpetanud Tallinna Pedagoogilise Instituudi kehakultuuriteaduskonna ja tegutsenud pärast seda Pärnumaal.

“Sattusin Tõstamaale pärast kooli suunamisega,” meenutab Toomas. “Seal oli väga hea seltskond: kolleegid ja õpilased olid toredad.” Toimeka kehalise kasvatusõpetajana oli Toomas tegev Pärnu koolispordi liidus, hiljem juba ka Eesti koolispordi liidus, kuni tema juhiomadusi märgati ja kutsuti juhtima Tõstamaa valda.

Ka tööd ja kolleege Tõstamaa vallas meenutab Toomas hea sõnaga: kui oli vaja eesmärgi nimel pingutada, olid kõik ühe asja eest väljas.

Algusaastatesse jääb Tõstamaa mõisa taastamine. Mõis on Toomase sõnul ilus nii Pärnumaa kui Eesti mastaabis, aga vallavalitsusel oli küsimus, mida sellega peale hakata. Täna on hooned ja mõisapark korrastatud, lähiste rajatud terviserajad. Tegus kool

on andnud sellele kõigele ka sisu: on turismiõpe, tegutses õpilaskodu, osaletakse paljudes projektides. Mõisa kasutatakse kontserdipaigana ja seal peetakse suveteatrite etendusi. “Kulus palju aega ja energiat, aga välja tuli hea asi,” on Toomas rahul.

Õnnestumistena Tõstamaa valla tööst nimetab Toomas veel väikesadamate arendamist ja väikekorterelamute kaugküttesüsteemi lahendusi. Samuti külaseltside ja külamajade toetamist – täna on neist saanud piirkondlikud keskused, mis toimetavad edukalt. Need pole olnud lihtsad projektid, tunnistab Toomas, kuid lahendustega on ta rahul. “Lihtsad projektid ei jää meelde,” ütleb ta.

Kas kogemusi Tõstamaa valla

juhtimisest saab ka Hiiumaal kasutusse võtta? Toomas ütleb, et kogemused käivad inimesega kaasas, kuid üks igal kohal ole oma mõõde. “Osa siinseid teemasid on tuttavad, aga samas tuleb arvestada kohalikkude omapära. Üks-ühele ei saa midagi maha kopeerida.”

Toomas tunnistab, et talle on ikka meeldinud aeg-ajalt natuke tundmatus kohas vette hüpata ja sestap kandideeris ta ka Hiiumaa vallavanema asendajaks. “Samas pole Hiiumaa väga tundmatu. Olen end alati hiidlaseks pidanud, kuigi olen palju ära olnud pikki aastaid,” ütleb ta.

Hiiumaa vallajuhina peab ta oluliseks arendada elukeskkonda kõige laiemas mõistes – et inimestel oleksid olemas töökohad, eluase, tingimused lastele, vaba aja võimalused, looduskeskond. “Kui Sellele õnnestub kaasa aidata,

oleks väga hea.”

Lisaks Hiiumaa vallavanema tööle jätkab Toomas Pärnu linnavolikogu liikmena: “Tõstamaalt osutuski vaid üks inimene Pärnu linnavolikogusse valituks, seepärast ei saa ära tulla. Paljud on seda küsinud ja oluliseks pidanud.”

Toomas lisab, et kuigi suure osa nädalast hakkab ta nüüd Hiiumaal veetma, siis elu näitab, kas ta ka püsivalt Hiiumaale kolib: “Kolimisaust pole veel tellitud.”

Lõpetuseks ütleb Toomas, et endast rääkida ta rohkem ei soovi: “Pigem midagi tegudega näidata!”

Lapsehoolduspühkusele suunduv Hiiumaa vallavanem Reili Rand esitas volikogule vallavalitsuse liikmeks kinnitamiseks Toomas Rõhu. Pärast volikogu eilset otsust nimetab vallavanem Rõhu enda asendajaks alates uuest aastast.

Tule Hiiumaale elama!

Aasta lõpus valmistuvad omavalitsused üle Eesti tibude lugemiseks ja kutsuvad elukohta ümber registreerima. Tõsi ta on, et just elanike arvust sõltub omavalitsuse tulu. Seega muidugi – tuletame sulle meelde, et oleme Hiiumaal ühiselt võtnud eesmärgiks 10 000 hiidlast ja me kõik saame selle eesmärgi täitmiseks midagi teha.

Milleks piirduda sissekirjutusega, kui saad tulla Hiiumaale elama?

Meie Hiiumaal teame oma väärtusi. Teame, miks saarele kolima peaksid. Hiiumaal on puhas loodus ja turvaline elukeskkond, mistõttu rajab vald saarele kõigi rõõmuks näiteks terviseradu, mänguväljakuid ja väljõusaale. Kes on korra Hiiumaal käinud, jäävad alati igatsema Hiiumaa rahu ja vaikust.

Hiiumaa on suurepärane kaugtöö tegemise paradiis, kuhu saab soovi korral hõlpsasti tulla aastaringelt regulaarselt sõitvate praamidega nii mandrilt kui Saaremaalt. Kohalikele elanikele on see veel eriti soodne, sest meile

Hea Hiiumaa sõber, ootame Sind päriselt, mitte ainult paberil! Kui Sind on miski takistamas saarele päriselt kolimast, siis anna vallale teada ja proovime üheskoos lahenduse leida. Kirjuta: valitsus@hiiumaa.ee.

Seni saad alustada elukoha registreerimisest! Vt siit: vald.hiiumaa.ee/registreeri-elani-kuks

Kui oled juba Hiiumaale sisse kirjutatud ja siin ka elad, siis kutsu ka oma sõpru-tuttavaid paradiisisaarele elama.

on praamisõidud poole hinnaga. Kel saarele või saarelt mandrile jõudmisega kiirem, võib pealinna vahet lennata mugavalt 30 minutiga kasvõi iga päev.

Vald on võtnud eesmärgiks saarelist elustiili Hiiumaal igati toetada, korrastades ja ehitades välja Hiiumaa sadamaid, mis pakuvad kohalikele häid tingimusi merele minekuks ja oma aluste hoiustamiseks. Samas meelitavad sa-

Foto: Argo Nurs

damad merevärvatena saarele mereturiste, hõlbustavad ümber Hiiumaa purjetamist ja elavad tänu külastajatele kohalikkude majandust.

Hiiumaa vald väärtustab hiidlasi – nii neid, kes sünnilt saare kodanikud kui ka kaugemalt siia tulnud. Seetõttu on vald võtnud eesmärgiks parandada Hiiumaa

elukeskonda väikeste, kuid oluliste asjadega – olgu selleks näiteks noorte spetsialistide rahaline toetamine või lasteasutuste arengusse panustamine.

Nii koolides kui lasteaedades pakutakse kohalikele tootjatelt saadud toorainest valmistatud toite. Lisakulu katab vald. Kus vaja, teevad osavallad lasteaedades

remonti. Lasteliikumisaktiivsuse tõstmiseks on saanud täiendust lasteaedade mänguväljakud: Kärklas on uus ronila, Emmastes valmis madalseiklusrada, Kõrgessaare lasteaias siseliikumisrada. Värskest on avatud kaasava eelarve toel valminud Palade seiklusrada.

Vallavanema aastalõputervitus

Head hiidlased ja Hiiumaa sõbrad! Aastavahetusega annan üle volitused Hiiumaa vallavanemana. Vallavanema amet on olnud minu jaoks suur vastutus ning väljakutse. See ei ole kunagi olnud töö, kus oleksin lugenud tunde või teinud otsuseid kergekäeliselt. Hiiumaa on minu kodu, mistõttu olen pannud sellesse kogu oma südame ja energia.

Minu eesmärgiks oli luua kogu Hiiumaad hõlmav terviklik ja tugev omavalitsus, kus ei lepita vähesega, vaid tehakse pigem samm rohkem. Töötatakse iga päev selle nimel, et nii tänastel kui tulevastel hiidlastel oleks siin hea elada.

Annan teatepulga üle rahuliku südamega, sest selle perioodi suurim väljakutse – üheks vallaks kasvamine – on läbinud edukad 786 päeva. Kasvuraskused on suuresti seljataga ja ühised põhimõtted paika seatud. Nüüd tuleb üheskoos maimukest toetada ja juhendada, aga ka õppida ja areneda. Ka edaspidi tuleb teha tööd selle nimel, et tagada hiidlaste ootus, et ülesaareline omavalitsus ei kaugeneks elanikest, säiliks kohapealne otsustusõigus ja toetatakse piirkondlikku identiteeti. Taoliselt oleme näiteks Eesti haldusreformi eduloost.

Uues vallas seadsime endile ambitsioonikad plaanid. Oleme käima lükanud või kohe-kohe lükkamas mitmeid Hiiumaale olulisi ning kaua oodatud investeeringuid. Näiteks: Kärkla keskvaljak, kogu maakonda teenindav spordikeskus, sotsiaalkeskuse ja Tohvri hooldekodu laiendused, kogupere elamuskeskus Tuuletorn, sadamate arendamine ning palju muudki. Edulugusid, mille üle rõõmu ja uhkust tunda, on kõikides piirkondades läbi erinevate kaasava eelarve objektide, millega on

juurde saanud mitmeid vaba aja veetmise võimalusi või ka näiteks MTÜde algatuste.

Kuigi tähelepanu on enim ehk pälvinud just eelmainitud n.ö suured investeringud, on möödunud aega jäänud palju rohkemgi. Oleme üle vaadanud hallatavate asutuste juhtimise korralduse, mis toetaks senisest paremini iga osavalla vajadusi, loonud võimalusi uute teenuste, nt sotsiaalteenuste arendamiseks saarel või ka välja töötanud ja uuest aastast rakenduva keskkonnateadliku jäätmekorralduse süsteemi, et hoida meie kodupaika puhtana nii täna kui järgmistele põlvetele.

Aasta algusest alustasime arenduskeskusega iganädalaselt külastama Hiiumaa ettevõtteid, et paremini tunda ja mõista ettevõtjate vajadusi ning käekäiku. Samuti, et osata neid vajadusi paremini toetada. Kohtumistel väljatoodust on lahendust leidnud juba mõned küsimused. Mitmed ettepanekud on jätkuvalt meeskonna laual koostöös lahenduste leidmiseks. Olen ääretult tänulik teile, head Hiiumaa ettevõtjad, et olete pakkunud võimalusi niivõrd sisukateks ja vajalikeks kohtumisteks.

Hiiumaal ei saa kuidagi üle ega ümber parvlaevaliiklustest ning ma ei unusta kunagi 1. märtsi 2018, kui madal veetase laevaliikluse seiskas, kuid õhtuks sai avatud "uus liin", Virtsu–Heltermaa. See looduse vingerpuss tuletas meelde, kui sõltuvad oleme praamiühendusest ja pani veelgi enam pingutama taoliste olukordade ärahoidmiseks. Samas ei tasu selle õpetliku olukorra kõrval ära unustada, et tänu hiidlaste ühistele pingutustele oleme saanud kaua oodatud tihedamad väljumised talvisel ajal ning meie ootustele pa-

remini vastava püsigraafiku. Loodan, et rõõmustame koostöös, et meie parvlaeva üleveovõimekus on aastate parim.

Tuleb tunnistada, et on olnud hetki, mil kõik ei ole läinud plaanitult või täna tagasi vaadates teeksin teisiti. Enim kriibib hinge see, et suuresti minu kärsitusest kohe kõike ja korraga teha, tuli meeskonnal pidevalt rinda pista ülekoormuse ja suure pingega. Me oleme ette võtnud väga palju ja üks peamine kriitikagi olegi tulnud sellest, et tahame palju ja korraga, kuid see on olnud teadlik valik, sest mitte midagi tehes, ei muutu ega arene ka midagi. Kindlasti ei hinda kõik hiidlased valla käekäiku ühtemoodi. See on arusaadav ja mõistetav. Saan vaid kinnitada, et hoidsin kurssi ja pingutasin purjeid nii hästi kui suutsin.

See on olnud võimalik tänu ühtsele ja usalduslikule meeskonnale, kes oskab hinnata ühiseid pingutusi ning anda oma panuse nendesse. Täna ja tunnustan kõiki vallavalitsuse, osavalla-valitsuste ja hallatavate asutuste 450 töötajat suurepärase koostöö eest!

Aitäh ka teile, head koostööpartnerid, selle aastatepikkuse tulemusliku partnerluse eest Hiiumaa asja ajamisel!

Lõpetuseks aitäh kõigile teile, head hiidlased, et olete uskunud ja usaldanud, mõelnud ja arutlenud kaasa. Soovin jätkuvat koostöötahet ning kokkuhoidmist!

Alustades õige pea uues, samuti vastutusrikkas ametis, olen jätkuvalt Hiiumaa suurim fänn ja jätkan saare arengule ja töövõitudele kaasa elamist, rääkimata mõne tähelepaneku või soovitusse andmisest. Järgmistele ühistele tegemisteni!

Reili Rand
Hiiumaa vallavanem

Talvine tihedam praamigraafik annab põhjust rõõmustada

Muudatused bussiliinidel

Seoses parvlaevade sõiduplaani muutusega väljub alates 6. jaanuarist 2020 õhtune kiirbuss Kärdlast 15 minutit varem. See tähendab, et kaugliini 702 Kärkla–Haapsalu–Tallinn buss väljub kl 16.30 senise 16.45 asemel, kuna parvlaev väljub Heltermaalt kl 17.15.

Alates 10. jaanuarist väljub maakonnaliini 642 Kärkla–Heltermaa–Kärkla buss reedeti Kärkla bussijaamast kl 14.15 ja jõuab Heltermaale parvlaevale vastu kl 14.45. Buss väljub varasemast pool tundi hiljem ja kogu sõiduplaan muutub ligikaudu 30 minuti võrra hilisemaks, kuna Rohukülast väljub parvlaev senisest 30 minutit hiljem ning saabub Heltermaale kl 14.45.

Vaata bussiliikluse infot valla kodulehelt vald.hiiumaa.ee/bussid ja www.peatus.ee või helista GoBus Hiiumaa info- numbrile 517 8592 (iga päev kell 7-21).

Parvlaevaoperaator TS Laevad ja Hiiumaa vallavalitsus kaasates Hiiumaa ettevõtjaid ja bussifirmat GoBus on jõudnud parvlaevade uuel aastal kehtima hakkava sõiduplaani läbirääkimistega lõpule ja kokku on lepitud parim praamide sõiduplaan arvestades kogukonna ja ettevõtjate vajadusi ning talviseid sõiduolusid.

Uuel aastal toimub aastaringsest ühes suunas minimaalselt kuus reisi. Suveperioodil, kõige tihedama graafikuga on ühes suunas väljumisi 12.

Uue sõiduplaaniga on mõlemal suunal aastaringsest muutumatult paigas neli väljumisaega, hooaja edenedes lisatakse reise nende väljumiste vahele. Jaanuarist aprillini on kahel päeval keskel toimival väljumisel ühed ajad, mis seejärel suveperioodiks muutuvad 15–45 minuti võrra.

Hiiumaa vallavanem Reili Rand ütles, et praamigraafiku koostamisel oli tõeline väljakutse erinevate osapoolte sõiduvajadustega ja samas vedaja tehniliste võimalusega arvestamine. "Seda enam on Hiiumaa vald väga rahul hiidlaste ammusele ootusele leitud lahendusega. Täname ja tunnustame Vabariigi Valitsust, majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumit, maanteeametit ja vedajat TS Laevad, et olite valmis erinevaid võimalusi hoolega läbi mõtlema, et leida hiidlaste jaoks sedavõrd hea lahendus," ütles Rand.

Parvlaevaoperaatori TS Laevad juhataja esimees Jaak Kaabel hindab koostööd kõikidele sobiva sõiduplaani leidmisel positiivselt. "Elutähtsa teenuse osutamisel on hiidlaste soovid TS Laevadele alati olnud olulised. Meil on hea meel, et suutsime leida lahenduse, mis vastab nii erinevate Hiiumaa huvigruppide ootustele kui ka arvestab laevaliikluse korraldamise tehniliste võimalustega erinevatel aasta-

Praamide sõiduplaan uuel aastal

Hiiumaa ettevõtjate vajadusi arvestades on aastaringsest paigas väljumised Heltermaalt kell 6.30 ja 20.30, et oleks tagatud sujuv kaubavedu.

Samuti on aastaringsest paigas hommikused ja õhtused kaugliinibusside jaoks olulised väljumised: kell 8.30 Heltermaalt ning kell 10 ja 19 Rohukülast.

Piletimüük on juba avatud kuni 29. märtsini 2020. Lähiajal lisandub uudsena võimalus põhiväljumisteks pileteid osta järgmise aasta lõpuni. See on nii ettevõtjate kui ka Hiiumaa külastajate jaoks kauaoodatud võimalus.

aegadel," ütles Kaabel.

Majandus- ja taristuminister Taavi Aas rõõmustas, et Hiiumaa parvlaevaliikluse korraldus on jõudnud uuele tasemele. "Täiendav talvine väljumine ja aastaringne põhiosas muutumatu graafik on Hiiumaa parvlaevaliikluse korraldamisel koosmõjus uus kvaliteet, mida meil on heameel Hiiumaa kogukonnale ja külastajatele pakkuda," ütles Aas. "Hiiumaa laevaühendusse mandriga oleme panustanud viimastel aastatel märkimisväärselt, näiteks kahe uue laeva näol, ja aastal 2020 on ühenduse kvaliteet parem kui kunagi varem."

Rand selgitas lisaks, et kui esialgne ootus oli töötada välja graafik, kus kuus reisi oleks paigas aastaringsest samadel aegadel, siis nüüd kokku lepitud

variant on mõistlik kompromiss, et oleks võimalik suveperioodil väljumisi olemasoleva graafiku vahele lisada ja talvel vähendada ilmastikust tekkivaid riske kogu graafiku nihkumiseks.

Hiiumaa ettevõtjate liidu juht Arno Kuusk ütles, et erinevate osapooltega kahe kuu jooksul välja töötatud praamigraafik on ettevõtjatele sobilik. "Nii reisi- jate- kui kaubavedajate jaoks on olulised nii reiside koguarv, väljumiste regulaarsus kui ka mõistlikud väljumiste vahelised ooteajad," ütles Kuusk. Ta rõõmustas, et aastatepikkune tähelepanu antud teemal on lõpuks tulemusteni viimas ning lühema- test ooteperioodidest sadamates ei võida ainult ettevõtjad, vaid ka elanikud ja saare külastajad.

Vald tänab Hiiumaa ettevõtjaid hea koostöö eest!

Aasta alguses võtsid vald ja arenduskeskus nõuks hakata iganädalaselt külastama Hiiumaa ettevõtteid, et tänu vahetult saadud tagasisidele paremini kaardistada nende vajadusi ning kaasa aidata ettevõtjate võrgustamisele. Idees nägid jumat ka Hiiumaa töötukassa esindajad, kes alates suvest on samuti kohtumistel osalenud.

Kohtumised on olnud väga informatiivsed ja saadud tagasiside väärtuslik elu- ja ettevõtluskeskonna arendamiseks. Juba on lahenduse saanud nii mõnigi mure nagu Männaka või Villaveski tee mustkatte alla viimine ning kuue reisiga praamigraafik. Talvine hõredam sõiduplaan valmistab peavalu mitmetele ettevõtetele, kelle tegevust see otseselt mõjutab, kuid uuest aastast saab sõiduplaan täiendust ja väljumiste regulaarsus on ettevõtjatele sobilik.

Külastati 46 ettevõtet

Esimese aastaga külastasid vald ja arenduskeskus 46 ettevõtet ja traditsioon jätkub ka uuel aastal.

Aitäh, HubHiiumaa, OÜ Pharma Systems Eesti, OÜ Meritik, OÜ Concrete Products, OÜ Hiiu Vill, OÜ Mainegrupp, OÜ Leif Andersson, OÜ Best Holding, OÜ Prosper Line, OÜ Dagovet, OÜ Stonefish, OÜ HMPK ja OÜ Rannakas, OÜ Hiiu Autotrans, AS Dale LD, OÜ Männaka, AS Hiiu Kalur, OÜ Triibuvineer, OÜ Hiiumaa Lihatööstus, OÜ Raxmotors, OÜ Tahe ja Pähkli talu, OÜ Vesset, Toomas Remmelkoor ja Harju talu, Sulev Matto ja OÜ Hiiumaa Agro, OÜ Meretamme, OÜ Plastiktoos, AS M ja P Nurst, AS Dagoplast, AS B-Plast, Evelini suvekohvik, OÜ Korashoid, OÜ Grus ja Tahkuna tuletorn, OÜ Pharos ja Köpu tuletorn, OÜ Tiit-Reisid, OÜ Lade, OÜ Ideeklaas, OÜ Dagö Berry, OÜ Triinu Õunamahl, AS Honga, OÜ Faasion, OÜ Ungrumaja, OÜ Ristnaotsa, OÜ Yachts Service Kärkla, OÜ Berku Eritööd, OÜ Hiiumaa Köök ja Pagar, OÜ Recado Meedia ja OÜ Numitor.

Ettevõtjad töid kohtumistel välja taristuprobleeme, eriti teede küsimusi. Paljude ettevõtjatega tulid jutuks ka tööjõu küsimused. Selles kontekstis räägiti nii üürimaja ehitamise vajadusest kui elukeskkonna arendamisest.

Kõik ettevõtjatelt saadud mõtted, ettepanekud, konkreetsed

või laiemad küsimused, mis veel ei ole lahendust leidnud, on jätkuvalt valla ja arenduskeskuse laual ning lahenduste poole liigutakse koostöös ettevõtjatega.

Hiiumaa vallavalitsusel on väga hea meel, et ettevõtete külastused on inspireerinud ka mitmeid teisi Eesti omavalitsusi.

Vallamajade lahtiolekuajad pühadel

Tulgu lumega või lumeta, jõulud on peagi kohal.

Pühade ajal on vallamajad üle Hiiumaa avatud järgmiselt:

E 23. detsembril on seadusega lühendatud tööpäev – vallamajad on avatud kl 14ni;

24.–26. detsembril on vallamajad suletud;

R 27. detsembril on vallamajad üle Hiiumaa avatud kl 14ni nagu harilikult reedeti;

E 30. detsembril on vallamajad avatud tavapäraselt: kodanike vastuvõtt on kl 9–12 ja 13–17;

T 31. detsembril on tööpäev taas lühendatud kl 14ni;

K 1. jaanuaril on vallamajad suletud;

N 2. jaanuaril on vallamajad taas avatud tavapäraselt.

Rahulikku pühadeaega lähedaste seltsis ja teguderohket uut aastat!

Keskväljaku liikluskorraldus on pidevas muutumises. Jälgi liiklusmärke!

Juhime tähelepanu, et ehitustööde ajal ei saa Kärkla keskväljakul parkida kõikidel tavapärasel koh-tadel.

Coop Hiiumaa ja Hiiumaa kaubamaja klientidele on avatud poesine parkla.

Keskuse lähiümbruses saab parkida näiteks järgmiselt:

- vallamaja ja nn rohelise poe taga olevatel parkimisaladel;
- Pritsumaja parklas on parkimiskohad autodele Rookopli tänava poolses servas ja bussidele Kärkla linna kaardi poolses servas;
- Hiiu tn 1 a ehk turu parklas;
- HUPSi maja taga asuvas nn Viigri parklas.

Keskväljaku bussipeatus asub Pritsumaja parklas. Nii saabuvad kui väljuvad maakonna- ja kaugliinibussid peatuvad seal.

Novembris alanud keskväljaku ümberehitustööd muudavad Kärklas liiklejate igapäevarutii-ni. Vabandame ebamugavuste pärast ja palume mõistvat suhtumist, et jõuda eeloleva aastaga kaasaegse maakonnakeskuse

väärilise linnasüdameni.

Turvalist liiklemist!

Küsimuste korral palume ühendust võtta Kärkla osavalla haldus-juhi Toomas Vannasega, tel 516 7165, toomas.vannas@hiiumaa.ee.

Lisalennud pühade ajal

Lisaks tavapärasele kellaaegadele saab pühadel kodusaa-rele mugavalt lennata ka:

R 20. detsembril – kl 15 Tallinn–Kärkla; kl 15.45 Kärkla–Tallinn

E 23. detsembril – kl 15 Tallinn–Kärkla; kl 15.45 Kärkla–Tallinn

R 27. detsembril – kl 15 Tallinn–Kärkla; kl 15.45 Kärkla–Tallinn

K 1. jaanuaril – kl 15 Tallinn–Kärkla; kl 15.45 Kärkla–Tallinn

NB! Ära jääb 1. jaanuaril hommikune lend – kl 7.15 Tallinn–Kärkla ja kl 8 Kärkla–Tallinn.

Vaata sõiduplaani ja osta piletid Saartelennuliinide kodulehelt <https://sll.flights>

Bussiliiklus pühade ajal

Maakonnaliinide bussid sõidavad 24.–26. detsembril ja 1. jaanuaril pühapäevase sõidugraafiku alusel.

Kaugliinid on pühade ajal käigus tavapärase sõidugraafiku alusel vastavalt nädalapäevale.

Erandina on käigus lisaks:

23. detsembril liin 704 Tallinn–Käina–Õngu väljumisega kl 16.55;

26. detsembril ja 1. jaanuaril liin 870 Nurste–Käina–Tallinn väljumisega kl 16.05.

Meenutame, et seoses Kärkla keskväljaku ehitustöödega asub väljaku bussipeatus Pritsumaja parklas!

Vald toetas novembris 87 kassi loomaarsti külastust

Hiiumaa vallavalitsus, loomaarstid Maie Vikerpuur ja Ly Kokla ning Hiiumaa Loomakliinik korraldasid novembrikuus soodustingimustel kasside steriliseerimise ja kastreerimise. Kampaania eesmärk oli vähendada saarel kodutute loomade arvu, kaitsta kasse vägivalda eest ja hoida nende tervist.

Emmaste osavalla kassidest steriliseeriti 21 emast ja kastreeriti üheksa isast. Käinas viidi ellu 11 steriliseerimist ja üheksa kastreerimist. Kõrgessaares steriliseeriti seitse emast kassi ja kastreeriti viis isast kassi. Pühalepa osavalla emaskasse steriliseeriti kolm ja isaskasse kastreeriti neli. Kärklas steriliseeriti 12 emast ja kastreeriti kuus isast kassi.

Vald plaanib kampaaniaga jätkata ka tuleval aastal.

Vald tänab loomaarste koostöö eest ja vallaelanikke hoolitsemast oma lemmikute eest!

Vallavalitsus kuulutas välja Hiiumaa spordikeskuse ehitushanke

Vallavalitsus kuulutas välja Kärdlasse Põllumäele rajatava Hiiumaa spordikeskuse esimese etapi ehitushanke. Spordikeskuse kompleksi ehitus on jagatud nelja etappi ja vastavalt hanketingimustele on võimalik sama ehitajaga jätkata koostööd ka teiste etappide rajamiseks.

Spordikeskuse ehitamise esimeses etapis valmib hoone, kus asuvad puitpõrandaga pallimängude saal koos kergejõustiku osaga ja ruumid spordikoolile, rühmatreeningutele, noortekeskusele ning mudeliklubile, jõusaal, riietus- ja majutusruumid. Lisaks rajatakse kohe ka maa-aluste trasside osa, sissepääs koos selleesiste maastikuvormidega ja osa parkimiskohti.

Teise etapiga rajatakse tennisehall koos ülejäänud parkimisaladega maja taga ja küljel. Seejärel ehitatakse välispordirajatised ja kunstmuruga jalgpallistaadion.

Plaanide kohaselt algab spordikeskuse ehitus märtsis 2020 ja esimene etapp valmib aastaga. Spordikeskuse projekt on valminud arhitektuurikonkursi võidutöö baasil arhitektuuribüroolt Molumba.

Riigihanke tähtaeg on 20. jaanuar ja selle leiab riigihangete registrist.

Aare Ernest tunnustati aasta vabatahtliku tiitliga

Tunneme uhkust ja rõõmu, et Emmaste vabatahtliku päästekomando asutaja ja eestvedaja Aare Ernes pälvis 7. detsembril aasta vabatahtliku tiitli.

Aare on elupõline Hiiumaa kogukonna aktivist, kes nõu ja jõuga enim panustanud just Emmaste otsa arengusse ning heaolusse. Oma ühiskondliku tegevuse ja kogukondliku mõtlemise eest pälvis ta aasta alguses ka Hiiu maakonna teenetemärgi.

Palju õnne, Aare, oled tõeliseks eeskujuks!

Laupäeval, 7. detsembril tunnustasid Eesti Külaliikumine Kodukant ja Vabaühenduste Liit Saku mõisas aasta vabatahtlikke ning kodanikuühiskonna aasta tegijaid. Tunnustused andis üle ürituse patroon, president Kersti Kaljulaid. Aasta vabatahtliku tiitli pälvis kaheksa tublit eestlast.

Tuuletorni juhib Kristina Halla

Elamuskeskust Tuuletorn juhib Kristina Halla, kes viimased viis aastat on Hiiumaal juhtinud majutusasutust ja korraldanud erinevaid kliendisündmusi.

Kristinal on juriidiline kõrgharidus Tartu ülikoolist ja ta on varem tegelenud õiguse valdkonnas. Samuti on ta töötanud nii logistika kui ka telemaatika ettevõtetes. „Leian, et minu kogemused, ettevõtlikkus ja julgus ühe tervikuna on heaks vundamendiks Tuuletorni juhtimisel,” kirjeldab Kristina oma tugevusi elamuskeskuse juhina.

„Elamuskeskus Tuuletorn on üdini Hiiumaa-keskne, väga unikaalne keskus, millele on seatud palju eesmärgi,” nendib juht. Neist suurimaks ja tähtsaimaks peab ta Tuuletorni edukat käivitamist ja kõike selle juurde kuuluvat nagu juhtimine, turundus, kollektiivi loomine jm. „See saab olema väga põnev teekond ning teen oma parima, et Tuuletornile püstitatud eesmärgi täita,” lisab Kristina kindlalt.

Tere tulemast ja palju edu, Kristina!

Erkki-Sven Tüür sai Hiiumaa saadiku särgi

Kolmanda Hiiumaa saadiku särgi sai Hirmustet koduks pidav maailma-kuulus klassikalise muusika looja Erkki-Sven Tüür. Kodusaare ilu ja rahu on ta jaganud nii oma sõnade kui muusikaga kogu maailmale.

Särgi ja tänu andsid heliloojale üle Hiiumaa arenduskeskuse juht Liis Rimmelg ning vallavanem Reili Rand reedel, 29. novembril Kärkla raamatukogus toimunud

vestlusõhtul.

Vestluse käigus vaatas Erkki-Sven tagasi oma Hiiumaa lapsepõlvele, kus tema päevad möödusid kodulähedases metsas jalgrattaga sõites, jalutades, linde vaadeldes ja talvel tõukekelguga sõites. Erkki-Sven tõdes, et juba lapsepõlves võlus teda ümbritsev loodus ja aastaaegade vaheldumine. Tänu on ta oma isale, kes õpetas teda linnulaulu kuulama ja linde laulu järgi ära tundma.

Täna on Erkki-Sveni lemmikkohadeks Hiiumaal metsad, luited

ja mererannad. „Hiiumaalt minnes tundub Tallinn väikelinn,” kirjeldab Erkki-Sven tunnet, mis valdab teda pealinna jõudes pärast Ristna otsas läänetormiga hetki veetes.

Hiiumaa saadiku särge on kokku 100 ja nendega tunnustab arenduskeskus tuntud inimesi, kes Hiiumaad oma radadel alati hea sõnaga meeles peavad ja tutvustavad.

Hiiumaa särgi on Hiiumaa jaoks disaininud Reet Aus.

Kärkla Kultuurikeskus võtab tööle:

noorte ja täiskasvanute MAALIRINGI JUHENDAJA

Oled oodatud kandideerima kui :

- omad kunstialast haridust
- tegeled maalimisega
- omad laste - ja/või täiskasvanute juhendamise kogemust (soovitavalt kunsti valdkonnas)
- oled koostöövõimeline ja positiivse ellusuhtumisega
- sead esikohale juhendatava arengu ja püüdlused

Meie meeskonnas saad:

- panustada Hiiumaa kunstitegijate arengusse
- võimalust oma kunstilaseid ideid teostada
- tuge maaliringi ettevalmistamisel ja planeerimisel
- tutvuda uute loominguliste inimestega

Juhendaja koht on osalise tööajaga ja tähtajalise lepinguga.

Kandideerimiseks saada meile oma CV ja nägemus maaliringi töökorraldusest ning heast toimimisest hiljemalt 6. jaanuaril 2020 aadressil kultuur@hiiumaa.ee.

Kui võimalik, lisa näiteid oma kunstialastest töödest.

Lisainfo: kultuur.hiiuvald.ee

Tunnustati Hiiumaa vabaühendusi ja kauneid kodusid

Fotod: 2x Irina Tammis

Kodanikupäeval, 26. novembril tunnustati Hiiumaa vabaühendusi ja nende eestvedajaid ning tänati hiidlast, kelle kodud või haljasalad on Hiiumaa kauneimaid.

Tunnustamissündmus toimus Hiiumaa muuseumi Pikas majas. Tervitus- ja tänusõnad ütlesid vallavanem Reili Rand ja Ester Tammis ühendusest Kodukant Hiiumaa. Imeilusat muusikalist

vahepala pakkusid Maria Kaskor, Johannes Lige ja Timo Lige.

Selle aasta parimaid vabaühendused, algatused ja kogukonda panustajad valiti seitsmes kategoorias. Nominente hindas komisjon, kuhu kuulusid Hiiumaa arenduskeskuse, vallavalitsuse, Kodukant Hiiumaa ning politseija piirivalveameti esindajad. Kõik laureaadid said klaasikunstnik

Kalli Seina valmistatud tänu-meene.

- Pärandikandja 2019 – Nele Eller ja Hiiumaa Käsitööselt
- Koosmeelekandja 2019 – Matkaklubi Muku
- Uuenduslik algatus või võimas tegu 2019 – Hiiumaa saatkond
- Hooliv kodanik 2019 – Harda Roosna

- Parim vabatahtlik 2019 – Eda Tärk
- Kodanikuühiskonna toetaja 2019 – AS Sportland Eesti
- Parim kodanikuühendus 2019 – Hiiumaa Kergejõustikuklubi Hiiker

Kärdlas

- Hiiumaa Tarbijate Ühistu Pagari park Kärdlas
- Maire ja Kalle Viina Niidu talu Isabella külas

Lisaks tänas vald ka teisi nominente: perekond Kadak, perekond Kaibald, perekond Põldveer, Tiina Koit ja Rait Ots, Tärkma sadam ja Margus Kastein.

Palju õnne kõikidele ja aitäh, et edendate ning kaunistate Hiiumaad! On oluline tunnustada tublisid ühendusi ja inimesi, kes oma kodanikuaktiivsuse ning ettevõtlikkusega on panustanud kodusaare heaolule ja on eeskujuks teistele.

Hiiumaa kauneimate kodude ja haljasalade tunnustusi jagati kaheksale nominendile, kelle komisjon suvel 26 esitatud objekti seast välja valis. Üleriigilisele kodukaunistamise ja heakorra konkursile „Eesti kaunis kodu 2019“ ning tunnustamiseks Eesti presidendile Kersti Kaljulaidile esitati Hiiumaalt:

- Leedi ja Aivo Haavapuu kodu

Uuest aastast muutub jäätmekorraldus!

Uuest aastast hakkab Hiiumaal toimima uus kinnistupõhine jäätmete ära andmine – lisaks olmejäätmetele on võimalik kodust, kortermaja juurest või asutustest ära anda ka puhast pakendit, biojäätmeid ja ettetellimisel suurjäätmeid.

Hea hiidlane ja Hiiumaa sõber, oleme hoolivad enda ning teiste kogukonna liikmete suhtes! Hoiame üheskoos Hiiumaa puhtana!

Vald toetab sorteerijaid tasuta konteineritega!

Hiiumaa vallavalitsus jagab tasuta kolmeaastaseks kasutusperioodiks 900 konteinerit era- ja kortermajadele. Konteineri saamise eelduseks on ASiga Eesti Keskkonnateenused sõlmitud liigiti kogumise leping – see tähendab, et kinnistult hakatakse lisaks olmejäätmetele ära andma ka pakendi- ja/või biojäätmeid. Need, kelle kinnistul puudub kompostimisvõimalus ja kes annavad kodust ära lisaks puhastele pakenditele ka biolagunevaid

jäätmeid, võivad vallalt taotleda kahte tasuta konteinerit. Biojäätmete jaoks sobivad vaid 0,08-, 0,14- ja 0,24kuupmeetrised mahutid. Kui hetkel olemasolevat konteinerit soovitakse väiksema vastu vahetada, võib vallalt saadud mahuti kasutusele võtta olmeprügi jaoks ja suuremasse

hakata pakendeid koguma.

Sooviavalduse saab esitada kõikide osavaldade sekretäridele. Konteinerid jagatakse soovi avaldamise järjekorras, mistõttu tasub aegsasti osavallaga ühendust võtta. Saadaval on 0,08-, 0,14-, 0,24-, 0,36-, 0,66- ja 0,77kuupmeetrised ma-

hutid. Sobiva suurusega konteinerid saab kätte Hiiumaa prügilast jäätmeveolepingu alusel. Vt prügilalahtiolekuaegu www.hiiuprygila.ee

Anna oma soovist teada E-N 9–12 ja 13–17, R 9–14:

Emmaste osavallas telefonil 462

2444, emmaste@hiiumaa.ee; Kõrgessaare osavallas telefonil 463 6071, korgessaare@hiiumaa.ee;

Käina osavallas telefonil 462 2888, kaina@hiiumaa.ee;

Kärdla osavallas telefonil 463 6082, kardla@hiiumaa.ee;

Pühalepa osavallas telefonil 463 6840, pyhalepa@hiiumaa.ee.

Kui konteineri koju transportimisel on abi vaja, palume samuti pöörduda osavaldale. Konteinerid väljastatakse kuni 1. märtsini või kuniks neid jätkub.

Anna vedajale lepingumuudatustest kindlasti teada!

AS Eesti Keskkonnateenused on kõikidele välja jaganud uued jäätmeveolepingud. Meenutame, et kindlasti tuleb neile teada anda, kui soovite lepingusse lisada pakendi- ja/või biojäätmete äraveo! Automaatselt see lepingule ei lisandu.

Lisainfo lepingute teemal: AS Eesti Keskkonnateenused 462 2811, hiiumaa@keskkonnateenused.ee

Põgusalt pürotehnikast ehk jõuluaeg on rahuaeg

Kohe on saabumas jõulupühad – aasta kõige piimedam ja rahulikum aeg. Paljudele meie hulgast on see aeg talviseks puhkuseks.

Nauditakse rahu ja vaikust või külastatakse oma lähedasi ja tuttavaid. Pürotehniliste toodete müügi algusega jaekaubanduses saab tavapäraselt rahu olema rikutud teedelt ja tänavatelt kostuvate kärgatuste, vile ja valgussähvastustega. Kellel on õigus soetada ja kuidas õigesti kasutada pürotehnilisi tooteid, püüangi selgitada. Siin ei saa mööda minna kirjeldusest, kasutamata seaduse teksti. Esmalt õigesti kasutamise osa.

Avalikus kohas on keelatud kasutada pürotehnilisi tooteid, millega kaasnev heli- või valgusefekt oleks teist isikut oluliselt häiriv. Nii avalikus kohas kui avalikuks kohaks mitteolevas kohas ei või kasutada pürotehnilisi tooteid, millega kaasneb kestev või kor-

duv teist isikut häiriv müra- või valgusefekt, ajavahemikul kella 22st kuni 6ni, puhkepäevale eelneval ööl südaööst kuni hommikul kella 7ni. Sätestatud keeld ei laiene ööle vastu 1. jaanuari, 25. veebruari ja 24. juunit või kui kohalik omavalitsus on andnud ilutulestiku korraldamise loa. Küll on viisakas anda oma naabritele toimuvast ilutulestikust teada, et neljajalgset pereliikmed või muud lemmikud üksi ei peaks kodus paanikas olema.

Kõikvõimalikud viled, praginat ja raketid tekitavad enamiku inimeste hulgas suurt huvi. Vastavate müügilettide juures kaubanduses ei näi müügiperioodil klientidest puudust tulevat.

Alla 14aastasele isikule on keelatud pürotehnilist toodet müüa. Müügikeeld ei laiene üksnes I klassi pürotehnilisele tootele, so väga madala ohutusemeha ja minimaalse müratasemega ilutulestiku tooted, mis on ette nähtud kasutamiseks piiratud alal, kaasa arvatud elamute siseruumides

kasutatavad ilutulestikud. Vastavat teavet saab kasutusjuhendist, kus see on eraldi välja toodud väikseima vanusepiiranguna või toote müüjalt.

Alla 18aastasele isikule on II klassi pürotehnilise toote (madala ohutusemeha ja madala müratasemega ilutulestiku tooted, mis on ette nähtud kasutamiseks väljas piiratud alal) müümine keelatud.

III klassi pürotehnilist toodet (keskmise ohutusemeha ilutulestiku tooted, mis on ette nähtud kasutamiseks väljas suurel avatud alal ja mille müratase ei kahjusta inimeste tervist) võib müüa vähemalt 21aastasele isikule isikut töendava dokumendi esitamisel. Müüja peab toote müügi registreerima vastavasse raamatusse, kuhu kantakse ostetud toote nimetus ja kogus ning ostja nimi, isikukood ja elukoht. Ostjalt võetakse allkiri selle kohta, et pürotehnilist toodet kasutatakse üksnes kasutusjuhendis ettenähtud viisil ja otstarbel ning kooskõlas

lõhkematerjaliseadusega.

Pürotehniliste toodete müümisel peab müüja rangelt kinni pidama toote kasutusloale märgitud vanusepiirangust ja müügiastast. Muidugi on sellega teatud riski, kuna sageli leidub keegi hea vanem sõber, kes vajaliku kauba välja ostab. Sellest patust ei ole kahjuks puhtad ka mõningad vastutustundetud lapsevanemad. See tekitab muret, kuna pürotehnika oskamatu kasutamise tulemusel võib juhtuda õnnetusi, mis võivad jätta endast jälje kogu eluks. Kas keegi soovib elada teadmise, et minu kaasabil on sõbra, tuttava tervis kahjustatud pikaks ajaks või koguni elu lõpuni?

Igal aastal on see teemavaldkond politseile palju peavalu valmistanud ja tavaks on saanud, et jagma neid meeldetuletusi aastast aastasse.

Head lapsevanemad ja vane mad sõbrad-tuttavad, mõelge võimalikele tagajärgedele enne, kui teete nn „heateo“ ja osta-

te noorematele kasutamiseks pürotehnilisi tooteid, suutmata tagada nende ajakohast ja eesmärgipärasest kasutamist.

Jõulud on rahulikud pühad, mil tullaakse kaugelt koju, pered saavad kokku, käiakse kalmistutel ja kirikus, meenutatakse meie hulgast lahkunud lähedasi. Õhtul jõululauas tehakse tavapäraselt üheskoos tagasivaade möödunud aastale. Austagem oma kaasanike soovi pühi rahulikult tähistada ja vaikust nautida.

Veel üks tähelepanek politseitöö valdkonnast. Pühadega kaasneva vaba ajaga käib tavapäraselt kaas pidutsemine, söömine ja, mis salata, alkoholi tarbimine. Tehke seda koos olles mõõdukalt, ohustamata enda tervist ja käitudes oma lähedastega väarikalt.

Ilusat advendiaega, rahulikke ja turvalisi jõulupühi ning meeleolukat aastavahetust.

Mihkel Karjamaa
piirkonnapolitseinik

Aastavahetusega kaasneb ilutulestik

Anname teada, et aastavahetusel korraldavad osavaldade ilutulestikke Kärkla ja Kõrgessaare.

Kärklas leiab tulemäng aset Pritsumaja parklas algusega kl 00.00 ja kestab kuus minutit. Kõrgessaare alevikus lastakse ilutulestikku samuti südaöö ja see kestab kaks minutit.

Hoiatame, et ilutulestikuga kaasnev ootamatu müra ja valgusefektid võivad häirida nii paljusid vallaelanikke kui ka loomi. Vabandame ebamugavuste pärast!

Hoiame üksteist, et vähendada võimalikku hirmu ja stressi!

Kas ma olen teinud kõik, et hoida oma lähedasi?

Enamikul inimestest puudub õnneks otsene kokkupuude tulekahjuga. Kuid ilmselt oleme me kõik siiski näinud või kuulnud, missugust kahju võib tuli teha ning kui traagilised võivad olla selle tagajärjed. Samas päästjate poolt läbi viidud kodukülastused, et pea igal teisel kodu pole oma kodu turvalisemaks tegemiseks suitsuandurid paigaldanud.

Elame me ju kõik oma kodus arvavalt nii turvalises olukorras kui me oskame ning keegi ei usu, et just nendega või nende kodus võib midagi juhtuda.

Paraku aga juhtub. Lehest saame lugeda lakoonilisi teateid, kus räägitakse korteri- või majapõlengust. Päästjad aga vaatavad iga sündmuse sisse ja analüüsivad pärast õnnetust seda, mis juhtus ja kuidas oleks saanud õnnetust ära hoida. Hiiumaal on selle aasta jooksul juhtunud mitu väga õnneliku lõpuga õnnetust, kus õnneks pole keegi elu kaotanud. Kuid need õnnetused on olnud väga ohtlikud ja inimesed on vaid läbi õnne või kaaskodanike kiire ja tarmuka reageerimise abil nendest eluga pääsenud.

Paar kuud tagasi magas viieliikmeline perekond oma kodus ööund, kui elektririkkest süttis põlema vannitoa veeboiler, pesumasin ja pesumasina peal olnud plastikesemed. Peremees ärkas tekkinud paukude peale ja avastas lahtise leegiga põleva vannitoa. Kiirelt evakueeris ta teised perekonnaliikmed ja alustas tulekahju kustutamisega. Sellest tulekahjust pääsesid õnnelikult kõik.

Viimase tõsise tulekahju Hiiumaal põhjustasid köögipliidile asetatud plastiknõud. Tulekahju avastati ainult tänu õnnelikule juhusele, kui laps öösel üles ärkas. Suitsuandur kahjuks selle õnnetusest märku anda ei saanud, sest selle patareid olid tühjaks saanud. Kui seda juhusliku ärkamist poleks olnud, oleks sündmus võinud lõppeda väga tõsiste tagajärgedega kõigile kolmele pereliikmele.

Suitsuanduri paigaldamine oma eluruumidesse on kohustuslik, sest suitsuandur aitab avastada tulekahju juba selle varases staadiumis. Eluruumides peab asuma vähemalt üks töötav suitsuandur. Minul endal on suitsuandur igas toas ja koridoris. Lisaks ka vinguandur. Suitsuandur on mõistlik panna ruumidesse, kus on palju elektriseadmeid ning eriti oluline on suitsuandur magamistubades, sest õnnetused juhtuvad sageli just öösel. Väljapääsutele paigaldatud suitsuandurid reageerivad ka teistes ruumides puhkenud tulekahjudele. Samuti võiks igasse tahke- ja gaasiküttega ruumi panna lisaks ka vin-

guanduri, mis annab lõhnatust ja värvitust vingugaasist teada. Mitme töötava anduri olemasoluga tagame me kõige kiirema ja kindlama teavituse õnnetusest. Lisaks annab see kindluse, et kõikide andurite patareid ei saa üheaegselt tühjaks. Suitsuandur hoiatab valjude piiksudega tulekahju eest

selle algstaadiumis ja annab teavitamiseks vajalikku lisaaega. Veendumaks, et suitsuandur on töökorras, kontrolli andurit vähemalt kord kuus testnuppu vajutades. Kui testnupu vajutusele ei järgne piiksu, on patareid tühjenenud ja tuleb koheselt uus panna. Lisaks aitab tulekahju puhul suurema kahju ärahoidmiseks kaasa ka esmaste kustutusvahendite olemasolu.

Kahe väga õnneliku õnnetuse näite puhul oleksime võinud kaotada väga palju.

Palun kontrolli oma suitsuanduri töökorda ja vajadusel soeta mõni andur juurde.

Kui sa anduri ülespanemisega hätta jääd, siis palu abi Kärkla või Käina päästekomandost.

Palun hoidkem iseendeid ja oma lähedasi!

Hannes Aasma
Päästeameti Lääne päästkeskuse
päästepiirkonna juhataja

Tänavused kaasava eelarve objektid on valmis

Rahva poolt kevadel kõige enam hääli korjanud kaasava eelarve objektid on valmis.

Juba suvel said valmis Emmaste tenniseväljak ja Kärkla linna-pargi mänguväljak. Täna-seks on paigaldatud ka Käina kooli juurde bussiootepaviljon, valmis on Pühalepa madalseiklusrada ja Reigi pastoraadis on tehtud planeeritud uurimistööd.

Emmaste osavalla vanema Hergo Tasuja sõnul on Emmastes sel aastal lisaks võiduideele – tenniseväljaku renoveerimine – rajatud kooli juurde katusega rattahoidla, mis on osalenud kaasava eelarve rahvahääletusel ka kahel varasemal aastal. Teehanke raames kaeti mustkatttega Emmaste mõisa ehk Emmaste põhikooli ümbruse teed ja parendati Emmaste raamatukogu külastajate parkimisvõimalusi. Mõlemad on varasematel aastatel olnud kaasava eelarve ettepanekud, kuid pole hääletusel võitnud.

Ka Kärklas viidi lisaks mänguväljakule ellu teine ettepanek – Kärkla lasteaed sai suvel uued üuemänguvahendid. "Kaasav eelarve loob võimaluse tänuväärses ideekorjeks, kus vallakodanikud saavad esile tõsta olukordi, mis vajavad lahendust," ütles Kärkla osavalla vanem Lauri Preimann. Pühalepa osavalla projektidest

kaasava eelarve rahvahääletusel enim toetust saanud madalseiklusrada avati 16. detsembril ja ootab nüüd ronima nii väikeseid kui suuri. Seiklusrada asub Palade palvela taga, jalgpallistaadioni kõrval metsatukas.

Kõrgessaares sai kaasava eelarve rahastuse 250 aastane Reigi pastoraat, kus Eesti kunstiakadeemia üliõpilased ja juhendajad tegid suvel väärtuslikke uurimistöid. Maja parendustööde korraldaja Maret Kukkur rääkis, et kaasava eelarve toetusraha oli sihipäraselt kasutatud – sellest oli väga palju kasu saamaks aru, mis on pastoraadis väärtuslikku ja kuidas parendustöödega jätkata.

Hiiumaa valla kaasav eelarve on ellu kutsutud avalikult kasutatava investeeringu tegemiseks või ürituse korraldamiseks Hiiumaa elanike ettepanekute alusel. Elanikel on võimalus kaasa rääkida, kuidas kasutada valla eelarvest 50 000 eurot nii, et see teeks heameelt ja oleks kasulik võimalikult paljudele elanikele.

Järgmise aasta kaasava eelarve ettepanekuid sai pakkuda ja nende poolt sai hääletada sügisel. Enim hääli erinevates osavaldades said Nurste krossiraja korraldamine, Kassari mänguväljak, Kõrgessaare Valitsejamaja renoveerimine, Kärkla ühiskasutatav korvpalliplats ja Palade põhikooli discgolfi rada.

Pühalepa seiklusrada turnimiseks valmis

Selle aasta kevadel Pühalepa osavallas kaasava eelarve rahvahääletusel enim toetust saanud madalseiklusrada projekt on valmis ja rada ootab nüüd ronima nii väikeseid kui suuri.

Esmaspäeval, 16. detsembri pärastlõunal andis Valdo Kangur ettevõtte Seiklusring Pühalepa osavalla vanemale Liili Ellerile objekti üle. Sombusele ja veidi vihmassele ilmale vaatamata ei jäänud rada testimata ei Valdol, Liilil ega ka idee autoril Laura Jäägeril. Enim tundsid turnimisest aga rõõmu Palade põhikooli 4.–5. klassi õpilased, kes panid raja proovile kehalise kasvatuse tunni ajal.

Seiklusrada asub Palade palvela taga, jalgpallistaadioni kõrval metsatukas. Kõik turnima!

Vallavalitsus külastas Kärkla lasteaeda

Novembri teises pooles külastas vallavalitsus koos Kärkla hallatavate asutuste juhtidega Kärkla lasteaeda, et tutvuda asutuse tööga ja mured-rõõmudega.

Lasteaia direktor Tiina Hinno tutvustas parendustöid, mis sel aastal lasteaias tehti: elektritööd, boileri vahetus ja katusetööd, millega sai leevendust ka maja ventilatsiooni olukord. Kärkla osavalla vanem Lauri Preimann rääkis uue lasteaiamaja plaanidest: Kärkla osavald teeb juba ettevalmistusi ja suurem investeering on plaanitud aastasse 2022.

Tiina sõnul vajab jätkuvalt tähelepanu lasteaia õueala, millel on palju kasutajaid ka madalavahetustel. Õueala on sel aastal saanud täiendust ronila ja kiikidega.

Pärast lasteaia tutvumist koh-

tusid vallavalitsus, Kärkla osavalla töötajad ja hallatavate asutuste juhid infovahetuseks Kärkla Muusikakoolis. Muuhulgas räägiti üürikorteritest, mis on paljude noorte spetsialistide kolimise eeltingimuseks. Vallavanem Reili Rand meenutas Hiiumaa valla noore spetsialisti stipendiumi võimalust. Arutati ka valla hal-

latavate asutuste IT-süsteemide teemal.

Vallavalitsus teeb regulaarselt istungeid erinevates Hiiumaa piirkondades, et kõik valitsuse liikmed saaksid vahetu ülevaate erinevates osavaldades asuvate asutuste olukorrast ja väljakutsetest.

Vald külastas Reigi pastoraati

Sügisel kutsus Reigi pastoraadi parendustööde korraldaja Maret Kukkur vallavanema Reili Ranna ja Kõrgessaare osavalla vanema Üllar Laidi külla, et anda ülevaade aasta algul kaasavast eelarvest rahastust saanud kirikumõisas tehtud töödest.

Külasti soojalt tervitanud Maret tutvustas pastoraadi ajalugu ja hoonekompleksi kuulunud ehitisi ning nende muutumist või kadumist ajas, seal elanud inimesi, lugusid ja legende.

Ta andis ka põhjaliku ülevaate Leaderi programmi projekti- ja kaasava eelarve rahade toel tehtud olulistest uurimis- ning parendustöödest: nende käigus avastatud üllatustest ning ootamatutest takistustest nagu hooletud ehitusvead. Samuti tutvustas Maret võimalikke tulevikuplaane nii pastoraadis kui seda ümbritsevas aias. Üheskoos arutati kirikumõisa kasutusvõimaluste üle.

Vald andis mõista, et Reigi pastoraat on Hiiumaa kultuuripärandina väärt taastamist ja vald on sel teemal jätkuvalt kaasa mõtlemas. Septembri algul sai pastoraadini viiv valla tee ka mustkatte.

Täname sisuka ja sõbraliku vastuvõtu eest!

Pärimusteemalised õpitoad Kärkla noortemajas

Hiiumaa Noorsootöö Keskuse Kärkla Noortemaja viis sel aastal juba teist korda ellu projekti, mille raames korraldati Hiiumaa noortele seitse pärimusteemalist õpituba. Tänavune projekt on järg 2018. a toimunud projektile "Hiiumaa pärimus uues kuues".

Sel aastal andsid õpitoad noortele võimaluse panna end proovile erinevate käeliste tegevustega, mis pärinevad meie esivanemate oskuste varasalvest. Septembris rännati Kaidi Terasmaa-Juursalu juhendamisel vildilillede võlu maailmas. Oktoobris kordasime eelmisel aastal populaarseks osutunud Sussipesa nahast käepaelte õpituba, MTÜ Jääk ja Praak viis noortele läbi käsitöötaljud ning MTÜ Rõõmu Allikas õpitoas said osalejad endale Hiiumaa kindakirjadega T-särgi disainida. Novembrikuu viis noored majast välja – keraamika õpitoas tehti

käed saviseks Pühalepa valla Kultuuri- ja Noortekeskuses ja KlaasiPank andis huvilistele võimaluse üheks päevaks klaasikunstnikuks saada. Lisaks käis Kärkla Põhikooli noortel oktoobris külas pärimusmuusik Cätlin Mägi, kes viis õpilased avastama elektroonilise pärimuse radadele. Projekti viimane kohtumine detsembris tõi aga noored kööki ja täitis noortemaja jõululõhnadega: koos Rõõmu Allikaga prooviti ära, kuidas ise piparkoogitainast valmistada.

Pärimusteemaliste õpitubade idee on kasvanud välja mõttest tutvustada Hiiumaa noortele erinevaid pärimuskultuuri kilde uudsel moel. Tegevuste eesmärk on kasvatada noorte teadlikkust nii Hiiumaa traditsioonidest kui pärimuskultuurist üldiselt, tugevdada noorte kuuluvustunnet ja sidet Hiiumaaga, õpetada noortele

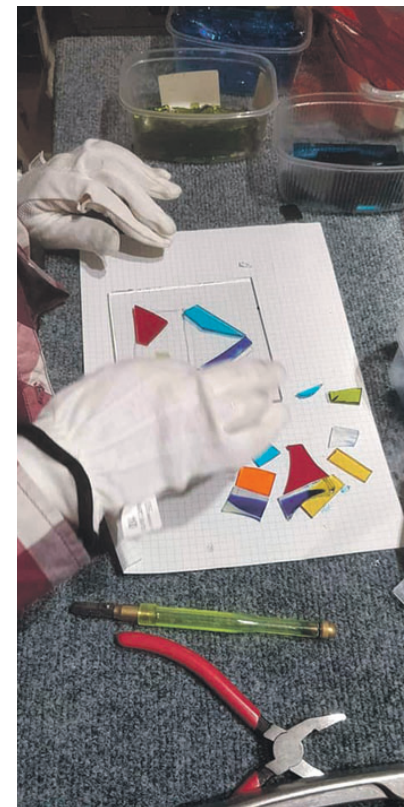
uusi (esivanemate varasalvest pärinevaid) oskusi ning rikastada noorsootöös pakutavat rahvakultuurialaste tegevustega.

Projekti rahastas Rahvakultuuri Keskuse toetusprogramm "Saarte pärimuslik kultuurikeskkond

2015–2019". Hiiumaa Noorsootöö Keskus tänab rahastajat ja kõiki koostööpartnereid.

Liisa Otsak

Hiiumaa Noorsootöö Keskus
Projektijuht

Hiiumaa raamatukogude töötajad said juurde teadmisi ja praktilisi oskusi

Hiiu Valla Raamatukogu korraldas 2019. a mitmeid huvitavaid koolitusi maakonna raamatukoguhoidjatele.

Planeerisime koolitused vastavalt raamatukoguhoidjate kutsestandardis ettenähtud kompetentside arendamisele, esitasime taotluse kultuuriministeeriumi raamatukogude arendamise programmi ja saime raha projektile "Hiiu maakonna raamatukogutöötajate pädevuse tõstmine".

Varakevadel tellisime Hiiumaa arenduskeskusest projektijuhtimise koolituse. Raamatukoguhoidjate töös on üsna tavaline, et kui tahad korraldada mingit toredat üritust, pead selle läbi viimiseks leidma lisarahastust. Koolitusel õppisime projektide kirjutamist, tutvusime erinevate rahastusfondidega ja vaatasime taotluste esitamise tingimusi. Tegime praktiliselt läbi mõned näited.

Aprillis käis meile rääkimas koolitaja, kirjastaja ja noortekirjanduse ekspert René Tendermann nüüdisaegsest noortekirjandusest, selle sisust, noorte huvist ja noortekirjanduse loetavusest. Ta tegi ülevaate, millised teemad täna noori köidavad (vaimne tervis, vanemate lahtus jms) ja et noored otsivad noortekirjandusest eelkõige iseenda ja maailma mõistmist kui et ulmelist ainetikku. Samuti mainis ta, et on suur vahe kooli kohustusliku kirjanduse ja nende raamatute vahel, mida noored ise soovivad osta ja lugeda. Kuna Tendermannil on pikk kirjastaja kogemus, saime soovitusi, millistel kirjastustel tasub noortekirjanduse osas silma peal hoida, et koha-

likke kogusid võimalikult heade raamatutega täiendada. Huvitava faktina kuulsime ka, et suur osa noortekirjanduse lugejatest on hoopis täiskasvanud.

Maikuu toimus kiirlugemise koolitus, mille viis Skype-vahendusel läbi Tartu Ülikooli emeriitprofessor Jaan Mikk. Mikk tutvustas raamatukoguhoidjatele kiirlugemistarkvara 5.1, mille on välja töötanud Marten Siiber, Jaan Mikk ja Sven Aller. Kiirlugemistarkvara abil saab õppida ja harjutada teksti kiiret lugemist, mõõta teksti lugemise ja omandamise kiirust, sooritada nelja lugemisharjutust ja kahte abiharjutust, kohandada harjutused endale sobivaks, vaadata harjutuse soorituse statistikat ning lugeda nii tarkvarasse sisestatud tekste kui ka mujalt valitud elektroonseid tekste. Kiirlugemise oskus annab raamatukoguhoidjatele võimaluse saada raamatute sisust kiire

ülevaate, et osata soovitada lugejatele õigeid teavikuid ning aidata kiiresti leida vajalikku infot.

Sügisperioodil toimus kolm koolitust. Septembris rääkis meile Eesti ajaloo ja ajaloolistest raamatutest ajaloolane ja endine poliitik Küllo Arjakas. Ta on kirjutanud või olnud kaasautoriks 15 raamatule. Mitmed neist on ka Hiiu Valla Raamatukogus olemas. Arjakase rääkis väga huvitavalt Eesti ajaloo 20. sajandi pöördepunktidest; kuidas kuulutati välja Eesti Vabariik, millised sündmused sellele eelnesid, kuidas elu edasi läks, kuni tänapäevani välja. Ta ei rääkinud kuivi fakte, vaid tõi esile taustainfot ning analüüsis, miks üks või teine sündmus sellisena aset leidis. Samuti rääkis ta Balti ketist, selle ümber käivatest muutidest ning tegelikust elust. Arjakas oli sellel ajal tegevpoliitik ja ise sündmuste keskel.

Oktoobris viis Kätlin Vainola läbi loovkirjutamise koolituse. Kui algul pelgasime, et peame võib-olla hakkama kirjutama pikki esseesid nagu koolitunnis, siis vastupidi, Vainola tegi meiega mitmeid loovaid harjutusi ja näitas, kuidas neid raamatukogutöös laste ja noorte juures kasutada. Kuid mitte ainult. Loovharjutusi saab kasutada ka mitmete teematöötubade juures ning loovkirjutamist on vaja ka lihtsate teadete või artiklite kirjutamiseks. Igatahes saime uusi ideid ja meetodeid loovuse arendamiseks.

Viimane koolitus toimus novembri lõpus. Selle teemaks oli koduloo andmebaasi loomine ja tegevused selle järgipidevaks täiendamiseks. Koolituse esimeses osas vaatasime Annely Veevo koostatud esitlust koduloo kajastamisest teiste maakondade keskraamatukogude kodulehtedel ja Kerli Varrik rääkis lähemalt,

mis Hiiu Valla Raamatukogus on olemas. Teine osa oli planeeritud info leidmisele arhiividest.

Olime külla kutsunud Rahvusarhiivi ametnikud Mare Olde ja Liina Maadla, kes tegid meile praktilised tunnid, kuidas leida infot erinevatest andmebaasidest. Rahvusarhiivi kodulehel asub virtuaalne uurimissaal VAU www.ra.ee/vau mille kaudu on võimalik siseneda erinevatesse arhiividesse. Seal on Rahvusarhiivi infosüsteem AIS, digiteeritud arhiiviallikad SAAGA, fotode infosüsteem FOTIS, kaartide infosüsteem KAARDID, filmiarhiivi infosüsteem FIS, ühisloome algatus VALLAKOHTUD, eestlased Esimeses maailmasõjas, Eestlased materjalid välisarhiivides, Luteri koguduste personaalarvatute nimeregister, Tartu fondiloend, Tallinna fondiloend ja Rahvusarhiivi raamatukogu. Hiiumaad puudutavad dokumendid asuvad Rahvusarhiivi Tartu osakonnas. Kahjuks on paljusid neist võimalik näha ja lugeda vaid kohapeale minnes.

Meil on hea meel, et saime omale lubada mitmeid professionaalseid koolitusi. Koolituste tellimine Hiiumaale on kallis ja lektoreid raske leida, kuna siia tulek võtab kaua aega. Seda enam oleme tänulikud kõigile neile, kes tulid, samuti kultuuriministeeriumile, kes meie projektitaotluse rahuldab ja raha andis. Koolituste tulemusena on tõusnud Hiiumaa raamatukoguhoidjate professionaalsus, meil on omavahel tihedam ja tugevam koostöö ning samuti oleme saanud uusi kontakte ja koostööd teiste Eesti mäluasutustega.

Annely Veevo

Hiiu Valla Raamatukogu direktor

Uue jäätmekorralduse korduma kippuvad küsimused

Kuidas hakkab olema suurjäätmete kodust ära andmisel tasumine? Kas mõistlik on naabriga koos vedu tellida? Kas transpordikulu lisandub hinnale?

Vastavalt hinnakirjale maksab suurjäätmete kinnistult ära vedamine koos transpordikuluga 17,83 eurot ühe kuupmeetri kohta (sisaldab käibemaksu). Autojuht hindab jäätmete mahtu kohapeal. Naabriga koos vedu tellima ei pea, kuna veo maksumus sõltub ainult jäätmete mahust ja iga kinnistut arvestatakse eraldi. Suurjäätmete vedu toimub ette tellimisel ja klient peab tellimisel andma ülevaate äraveetavatest jäätmetest. AS Keskkonnateenused paneb tellimuse kirja ja teavitab klienti veopäevast, kui see on selgunud. Veopäevaks peavad suurjäätmed olema paigutatud kinnistul nähtavasse ja ligipääsetavasse kohta.

Miks peavad usinad sorteerijad uuest aastast ikkagi rohkem maksma?

Aitäh, et sorteerite jäätmeid! Jäätmete liigiti kogumine on Eestis kohustuslik ja enamikku tekitivatest jäätmetest saab kodus sorteerida. Fakt on, et korralikult sorteerides on jäätmevedu kõige odavam ja keskkonda säästvam. Küll aga on hinnad tõepoolest kõrgemad, kui need, mis eelmise hankega kehtestati. Uue hankeperioodi hindade kujunemisel on AS Eesti Keskkonnateenused arvestatud erinevate teenuste, kütuse ja tööjõu kallinemist ning ka uue kahekambrilise auto kasutuselevõttu.

Mis on pakend?

Pakendiseadus ütleb, et pakend on mistahes materjalist valmistatud toode, mida kasutatakse kauba mahutamiseks, kaitsmiseks, käsitsemiseks, kättetoimetamiseks või esitlemiseks selle kauba olelusringi vältel: toormest kuni valmiskaubani ning tootja käest tarbija kätte jõudmiseni.

Millised jäätmeid õigupoolest pakendikonteinerisse sobivad?

Pakendijäätmed on näiteks tühjad piima-, mahla- ja kohvipakid, kohvikoores pakend, konservkarbid, kaaned ja korgid, kilekotid (sh leiva- ja saiakotid), ravimiümbriis, hooldustoodete pudelid ja potsikud, hambapastatuubid, õli- ja majoneesipudelid ning täiesti tühjad kodukeemia pudelid.

Kuhu panna kõik fooliumit sisaldavad pakendid, olgu need siis kommi-, krõpsu-, sooja toidu- või kohvipakendid?

Pakendiseadusest tulenevalt on ka fooliumit sisaldav tooteümbris pakend. See tähendab, et puhtad kommi-, jäätise-, krõpsu- jm fooliumiga pakendeid võib panna pakendikonteinerisse. Foolium iseseisvana pakend ei ole, kuna fooliumit ei saa taaskasutada!

Kas pakendikonteinerisse võib viisata igasugust kilet alates toidu-

ja mullikilest, lõpetades paksu ehitus- ja mööbli pakkekilega?

Kõik see kile, mida on kasutatud toote pakkimiseks, on pakend ja sobib pakendikonteinerisse. Sellesse ei sobi näiteks kasvuhoonetile või töötuslik kile, mis ei täida pakendi eesmärki.

Kas erinevat värvi vahtplastist karbid ja alusplaadid, millesse pakendatakse toitu, sobivad pakendikonteinerisse?

Jah, toidu pakendamiseks kasutatavad vahtplastist karbid ja alusplaadid sobivad pakendikonteinerisse, kui need on tootest tühjad. Erinevate elektroonika-seadmete pakendamiseks kasutatav vahtplast on samuti pakend. Kuna seda on aga tavaliselt väga suures koguses ja mahus, ei ole mõistlik kogu pakendikonteinerit vahtplastiga täita ning soovituslik on see jäätmejaama viia.

Siiani on pandud segapakendi hulka ka klaasi. Kas ka tuleval aastal võib klaasi pakendikonteinerisse panna?

Ei, uuest aastast kehtima hakava jäätmekorralduse puhul kodudest ära antava pakendi hulka klaaspakendit panna ei tohi! Kuna pakendit pressitakse hiljem jäätmejaamas kokku, rikuks klaas ära muu pakendi. Klaaspakendi kogumismahutid pannakse taaraautomaatidega kaupluste juurde, et inimesel oleks mugav ühes kohas vabandada nii pandimärgistusega kui ka pandimärgistusega klaasist. Klaasikonteinerid tulevad ka igasse osavaldala ühte suuremasse jäätmepunkti. Asukohad: Kärddla osavallas Leigri väljakul, Pühalepa osavallas Suuremõisas, Emmaste osavallas Ollimal, Käina osavallas Mäe platsil, Kõrgessaare osavallas vaba aja keskuse taga.

Hetkel võib tõesti ka segapakendi konteinerisse panna klaasipurke ja -pudeleid, aga ainult juhul, kui see on märgitud konteineril ja lähedal ei ole klaaspakendite jaoks ette nähtud konteinerit. Uuel aastal seda võimalust enam ei ole!

NB! Klaaspakendi hulka ei kuulu lehtklaas, nt aknaklaas!

Kuidas saarel suvel prügiga hakkama saadakse? Olmeprügi võib sattuda metsa alla.

Suvi saab kindlasti olema väljakutse ja lahendamist vajab suvehooajaga kaasnev jäätmete suurenenud hulk. Ka suvehiidlasel on võimalus hakata pakendijäätmeid, biojäätmeid ja ettetellimisel suurjäätmeid ära andma kinnistupõhiselt. Loodame mõistlikule tarbimisele ja mõistvale suhtumisele. Avalikud pakendipunktid jäävad alles 2020. aasta aprilli lõpuni ja siis hakatakse vastavalt hetkeolukorrale neid vähendama. Lisaks avalikele pakendipunktidetele tuleb uuel aastal igasse osavaldala üks suurem jäätmepunkt, kuhu saab lisaks segapakendile, papp-

ja paberpakendile ning klaasile ära anda ka kasutuskõlbatut tekstiili ja vanapaberit.

Kuidas hakkab toimuma vanade riiete ja jalatsite kogumine?

Uuel aastal hakkab tervete puhaste riiete, jalanõude, mänguasjade ja nõude kokkukogumise ringi tegema Uuskasutuskeskuse kaubik. Vald lepi Uuskasutuskeskusega kokku sobivad ajad ja kohad ning jagab infot Hiiumaa Teatajas ja teistes valla infokanalites. Kasutuseks mittekölbliku tekstiili saab ära anda iga osavaldala suurde jäätmepunkti. Asukohad: Kärddla osavallas Leigri väljakul, Pühalepa osavallas Suuremõisas, Emmaste osavallas Ollimal, Käina osavallas Mäe platsil, Kõrgessaare osavallas vaba aja keskuse taga.

Kas ja kuidas on vaja pakendeid pesta?

Toome pakendi pesemise kohta ühe lihtsa näite. Kohupiim on poes müügil kahte sorti pakendis: kiletuutus ja plasttopsis. Kiletuutu pesemine on keeruline ja seda ei saa ilmselt täiesti puhtaks, mistõttu on mõistlik panna see olmejäätmetesse. Plasttopsi on võimalik tootest täiesti puhtaks süüa – sellisel juhul ei vaja topsi loputamist. Kui aga topsi seintele jääb palju kohupiima, tasub tops paar korda üle loputada ja puhas see ongi. Topsis ei pea pärast loputamist kuivatama. Piisab, kui liigne vesi sealt välja raputada.

Kas tetrapakendid peab kokku suruma ja neilt korgid eemaldama?

Mõistlik on tetrapakendid kokku suruda, et need prügikotis või -kastis vähem ruumi võtaksid. Kohustuslik see ei ole. Korgid

võib tetrapakendile peale jätta. Klaaspakendilt tuleb korgid ja kaaned ära võtta – klaas visata klaasikonteinerisse, kork või kaas aga läheb segapakendisse.

Mida teha pakendikarpide kaantega, millele on kleebitud toote etikett või hinnasilt? Kas see on pakend või olmeprügi?

Kleepsuga kaas on osa pakendist ja sobib hästi pakendikonteinerisse.

Esita küsimusi äpis või pöördu keskkonnaspetsialisti poole!

Selleks, et kõik küsimused uue jäätmekorralduse kohta saaksid vastuse, kutsume vallakodanikke üles esitama küsimusi äpis. Samuti võib pöörduda oma küsimustega valla keskkonnaspetsialisti Kadri Aljase poole telefonil 463 6075 või kadri.aljas@hiiumaa.ee.

Mõtle enne, kui kingid lemmiklooma!

Mõtle enne hoolikalt, kui kingid jõuludeks sõbrale või pereliikmele lemmiklooma. Kinkides elusolendi, kingid lisaks rõõmule ka suure hulga kohustusi, kulutusi ja vastutuse. Elusolend vajab pühendumist, mõistmist, kannatlikkust ja aega. Kui aga kingisaaja ei ole selleks kõigeks valmis, võib juhtuda, et lemmikust tüdinetakse ja ta hüljatakse.

Kui aga otsus on hoolikalt läbi mõeldud ja jõulud toovad uue pere liikme, soovime loomaomanikele südamele panna: Hiiumaa vallas kehtib koerte ja kasside pidamise eeskiri.

Lemmiklooma pidamise nõuded on tegelikult lihtsad: hoia teda oma korteris, majas või aias ja vaata, et ta hulkuma ei pääseks, inimesi ja teisi loomi ei häiriks, ohustaks või kallale ei kipuks ning avalikku korda ei rikuks. Ära kohtle teda halvasti, ära hülga teda, ära jäta abitusse seisundisse. Anna talle piisavalt süüa ja juua ning armastust muidugi ka. Käi temaga arsti juures ja lase vaktsineerida. Jalutama minnes pane kaela rihi ja kuuks ja võta isendiga, kes purelema või hammustama kipub, siis pähe suukorv. Oma koera järelt avalikus kohas väljaheidete koristamine kuulub samuti asja juurde.

Kui koera või kassi ründe tõttu saab keegi kannatada või varalist kahju, siis sellisel juhul võib sekkuda politsei ja loomaomanikku on õigus karistada. Omanike poolt koerte ja kasside pidamise nõuete järgimise esmane järelevalve kohustus lasub omavalitsusel ja selles osas puudub politseil seaduslik alus sekkumiseks.

Kui märkad hulkuvaid ja hooletusse jäetud koduloomi, anna sellest märku osavallavanemale!

Aitäh, et mõtled enne, kui oma looma võtad! Aitäh, et oled oma loomale hea sõber!

Hiiumaal hakkas 1. märtsil kehtima koerte ja kasside pidamise eeskiri, kus on kirjas lemmikute pidamise nõuded ja mis on kohustuslik kõigile, kellel on koer või kass. Eeskiri on täismahus leitav aadressilt <http://bit.do/koeradkassid>

Hiiumaa sotsiaalkeskuses

Kõrgessaare päevakeskuses:

Esmaspäeviti ja kolmapäeviti kl 15–16 tervise-voimlemisring

Esmaspäeviti ja kolmapäeviti kl 15–16 tervise-voimlemisring.

Kolmapäeviti kl 13–14.30 seeniortantsuring.

6. jaanuaril alates kl 8.30 pediküüriteenus.

7. jaanuaril alates kl 8.30 massaažiteenus.

14. jaanuaril alates kl 8 juuksur. Eelnev registreerimine Sirje Vaku tel 463 1297; 5666 2317.

16. jaanuaril kl 13 koosviibimine: sünnipäevalaste õnnitlemine, projektoriga piltide vaatamine. Transport: kl 11.45 Kiivera, 12.25 Roots, Pihla, 12.30 Lauka, Viskoosa.

21. jaanuaril väljasõit Käina ujulasse: jõusaali kasutamine kl 12–12.30, vesivõimlemine kl 12.30–14. Osavõttust teatada Helile tel 5333 9472. Osalustasu 5 eurot. Transport: kl 11.10 Kõrgessaare, Lauka, 11.15 Viskoosa, 11.20 Kidaste, 11.35 Kärkla.

Kolmapäeviti ja reedeti kl 10–14 on võimalus tervisemajas kasutada saunateenust, kehtib tunnihind 5 eurot (leiliruum mahutab kuni 3 inimest), eraldi on saunaruum nii meestele kui ka naistele; sauna kasutamiseks eelnevalt kindlasti kokku leppida Arturiga tel 505 5732.

Kõrgessaare päevakeskus osutab pesupesemise- ja dušiteenust, eelnevalt kokku leppida Innaga tel 504 2292.

Tegevustoas

6. jaanuaril kl 11 kolmekuningapäev – hüvasti jõuluaeg!

14. jaanuaril kl 11 jalutuskäik Kärkla tänavatel. 30. jaanuaril kl 10 meisterkokk Peeter – einevõileivad.

Neljapäeviti kl 11 tund muusikaga.

Omastehooldajad

7. jaanuaril omastehooldajate kokkusaamine Hellamaa perekeskuses.

30. jaanuaril omastehooldajate kokkusaamine Kärkla tegevustoas.

Täpsem info Raili 5308 1035.

Talvine vastuvõtt Hiiumaa ametikooli on avatud 6. jaanuarini. Dokumentide saab esitada sisseastumise infosüsteemis SAIS - www.sais.ee või kooli kantseleis Suuremõisa lossis.

Ootame õppijaid kahele erialale:

- **Veautojuht**, tase 4, sessioonõpe, õppeaeg 6 kuud.

Õppida soovijatel peab olema põhiharidus, B-kategooria juhiload, sh läbitud lõppastme koolitus. NB! Õppija peab õpingute alguses olema vähemalt 21aastane.

- **Puitehitiste restauraator**, tase 5, sessioonõpe, õppeaeg 1 aasta.

Õppida soovijatel peab olema vähemalt keskharidus ja eelnev ehituse- või restaureerimisalane haridus või töökogemus.

Täpsem info kooli kodulehel www.hak.edu.ee

Detailplaneeringud

Hiiumaa vallavalitsuse 27. november 2019 korraldusega nr 670 otsustati algatada Heltermaa külas Tatre (katastritunnus 63902:001:1312, üldpind 12 575 m², sihtotstarve maatulundus- maa) kinnistu detailplaneering, mille eesmärgiks on ehitusõiguse ja hoonestusala määramine elamu ja abihoonete rajamiseks.

Algamisel teadaoleva info põhjal täiendavate uuringute läbi viimise vajadus puudub. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on kooskõlas Pühalepa valla Hagaste–Heltermaa piirkonna üldplaneeringuga.

Detailplaneeringu koostamise korraldaja on Pühalepa osavalla valitsus ja kehtestaja Hiiumaa vallavalitsus. Korraldusega saab tutvuda tööajal Pühalepa vallas Tatre külas ja Hiiumaa valla veebilehel.

MEIE SEAST ON LAHKUNUD

ELLE KAAR	ELDI-INGRID KIBUSPUU
HINGE TUKK	AILI PAJUR
AINO LEPAMAA	AILI LILLEMA
LUDMILLA ERK	ÜLO TUISK

Kaastunne lähedastele!

Külalised käisid Hiiumaaga tutvumas

Aasta jooksul on Hiiumaa valla käinud külalisi nii Eesti eri paigust kui ka kaugemalt.

Hiiumaa valla tegemistest on õppimas käinud mitmeid omavalitsusi: Järva, Tori, Märjamaa, Saue, Saaremaa, Tartu ja Lääne-Nigula valla esindajad ning Audru, Paikuse ja Tõstamaa osavallad. Juunikuus käis Hiiumaa Teataja toimetajatega kohtumas Keila linna väljaande Keila Lehe toimetust.

Tutvustasime külalistele Hiiumaal toimuvat ja vallavalitsuse igapäevast tööd, samuti arenguprojekte. Külalisi huvitas, kuidas on pärast valdade ühinemist Hiiumaal tööle hakanud osavaldade süsteem ja kuidas kujunenud

eelarve. Arutati, kuidas teineteise tegemistest-toimetustest õppust võtta ja veelgi paremini omavahel koostööd teha, et ühiseid väljakutseid lahendada.

Veebruaris väisasid Hiiumaad sõbrad Virolahtist, et tähistada Virolahti valla ja Hiiumaa saare sõpruse 30. sünnipäeva ning tutvuda siinse kogukonna tegemistega.

Septembris külastas Hiiumaad Läti suursaadik Raimonds Jansons, kes tutvus valla töö ja arenguprojektidega. Arutati edasi koostöövõimalusi. Jansons tutvus ka Hiiumaa sadamate ja Hiiumaa arenduskeskuse tegevusega.

Oktoobris väisas Hiiumaad Jaapani saarteorganisatsiooni esindus, kes tuli tutvuma Eesti saarte eluoluga. Külalised tutvusid Hiiumaa omavalitsussüsteemi, eelarve, majanduse, arengukava ja -projektidega. Samuti Hiiumaa sadamate ajaloo, viimaste aastate suurte investeeringute ja arengutega. Jaapanlastele pakkus suurt huvi kohaliku ettevõtlusega vahetult tutvumine: nad said näha Hiiumaa Kõõkja Pagari tootmist ja tegemisi. Külalised said ka ülevaate saare turismimajandusest- ja poliitikast, väärtuspõhisest ja jätkusuutlikust turismist ning elu- ja külastuskeskkonna omavahelisest suhtest.

Kuidas koguda koduloolist materjali ja leida infot andmebaasidest?

Hiiumaa Valla Raamatukogu korraldas 28. novembril koolituse maakonna raamatukoguhoidjatele.

Koolitus jagunes kaheks osaks, kus esimeses vaatasime üle teiste raamatukogude kodulehed, et aru saada, kuidas need on näinud koduloo andmebaaside loomist ja koduloo materjalide kogumist.

Teises osas oli teemaks arhiivindus, kus koolitajateks olid arhiivaar Mare Olde ja kliendivaldkonnajuht Liina Maadla Rahvusarhiivist. Nad rääkisid, et Rahvusarhiivi põhiülesandeks on ühiskonna kirjaliku mälu säilimise tagamine ja kasutatavus tänastele ja tulevastele põlvkondadele. Samuti kindlustab arhiiv autentsete dokumentide hoidmise kaudu kodanike põhiõiguste ja -kohustuste kaitset. Rahvusarhiivi kodulehe andmetel on kogudes ca 9 miljonit arhiivaali (vanim 1240. aastast), enam kui 20 miljonit digitaalkujutist veebis (ca 2,5% kogudest, ca 265 000 paberilisel säilikut), 9,5 miljonit meetrit filmijäädvustusi (vanimad 1908. aastast), enam kui pool miljonit fotot (vanimad 19. sajandist) ja veel palju teisi dokumente.

Koolituse käigus tegime läbi reaalseid päringuid arhiivi infosüsteemis ehk AIS-is ning nägime, kuidas otsing toimib ning mis laadi andmeid selleks sisestama pidi. AIS on Rahvusarhiivi ja Linnaarhiivi andmebaas, kus on teave arhiivis hoitavate dokumentide kohta. Olemuselt on AIS sarnane raamatukogude elektrooniliste andmebaasidega, mille abil saab raamatuid üles leida. Arhiivaale, mille sisuga tutvuda soovitakse, tuleb aga siiski minna vaatama arhiivi kohapeale, sest koju neid laenutada ei saa. Rahvusarhiivi

Vasakult: Liina Maadla ja Mare Olde

suuremad üksused asuvad Tallinnas ja Tartus.

Huvitava faktina saime teada, et Hiiumaa arhiivi hoidla asub Tartus. Nii et kui soovida mõnda säilikut oma silmaga uurida, peab selleks kohale sõitma Tartusse. Praeguseks on üldse digiteeritud 2% kogu materjalist, mis on protsentuaalselt väike, kuid pärisolulise suur. Digiteerimisega tegeletakse alates aastast 2000.

Mare Olde rääkis, kuidas 14. märtsil 1940 sõitis Tallinna sadamast Stockholmisse jäämurdja Suur Tõll, millega meie Stockholmis saatkonnas pressiataskee Karl Ast viis kaasa 4 kasti meie riigile olulisi dokumente, sh ka Tartu rahulepingu. Kogu selle aja oli see tähtis dokument hoiul Rootsis, kuni 21. juunil 2002 andis tollane riigisekretär Aino Lepik von Wiren selle üle riigiarhiivaar Priit Pirskele. Nii jõudis Tartu rahuleping taas tagasi koju, mis on ka nüüdseks digiteeritud ning nähtaval digiteeritud allikate keskkonnas SAAGA (arhiiviviide ERA.957.18.4).

Raamatukogu üheks ülesandeks on koduloomaterjalide kogumine

ja säilitamine. Kärkla raamatukogus on olemas juba praegu kodulootuba, kust leiab nii Hiiumaa autorite poolt väljaantud raamatuid kui ka teiste autorite poolt kirjutatud raamatuid Hiiumaast. Samuti on tuppa kogutud turismilaseid väljaanded. Raamatud ja muu materjal on toas hõlpsasti leitav, sest kogu andmebaas on liigitatud riiklike teemade kaupa. Raamatukogus on säilitatud ka kohalikku ajalehte alates aastast 1952. Olgu veel siinkohal märgitud, et koduloo elektroonilist andmebaasi saavad vabalt kasutada kõik soovijad. Selleks tuleb avada maakonna Rikswebi andmebaas ning sisestades täpsema otsingu lehel märksõnad Hiiumaa ja kodulugu.

Kohtumise korraldamiseks saime raha kultuuriministeeriumi raamatukogude arendamise programmist projektile „Hiiumaa maakonna raamatukogutöötajate pädevuse tõstmine“.

Kerli Varrik

Hiiumaa Valla Raamatukogu arendusspetsialist-vanemraamatukoguhoidja

Kuulmiskeskuse vastuvõtt 10. jaanuaril Kärklas
Registreerimine: Pille Alevi, pille.alevi@hiiumaa.ee,
tel 505 5746 või 463 6094.

Sotsiaaltoetuste taotlemine

16. jaanuaril kl 10–12 sotsiaaltoetuste taotluste vastu-
võtmine Suuremõisa raamatukogus.

Info: Urme Soonvald, tel 463 6844, 521 0997.

16. jaanuaril kl 11–12 sotsiaaltoetuste taotluste vastu-
võtmine Viskoosas.

Info: Pille Näksi, tel 5855 3736. 16. jaanuaril kl 10–12
sotsiaaltoetuste taotluste vastuvõtmine Suuremõisa
raamatukogus.

Info: Urme Soonvald, tel 463 6844, 521 0997.

16. jaanuaril kl 11–12 sotsiaaltoetuste taotluste vastu-
võtmine Viskoosas. Info: Pille Näksi, tel 5855 3736.

Transporditeenus

Kärkla piirkonnas invabussi tellimine kohalikeks sõitu-
deks ja mandrisõidud rehabilitatsiooni- või meditsiini-
asutusesse eakatele ja puudega inimestele.

Info: Pille Alevi, pille.alevi@hiiumaa.ee, tel 505 5746 või
463 6094.

Kärklas Sadama saun

4. ja 18. jaanuaril kl 13–15 meestele, kl 15.30–18 nais-
tele. Pileti hind on 2.30 eurot

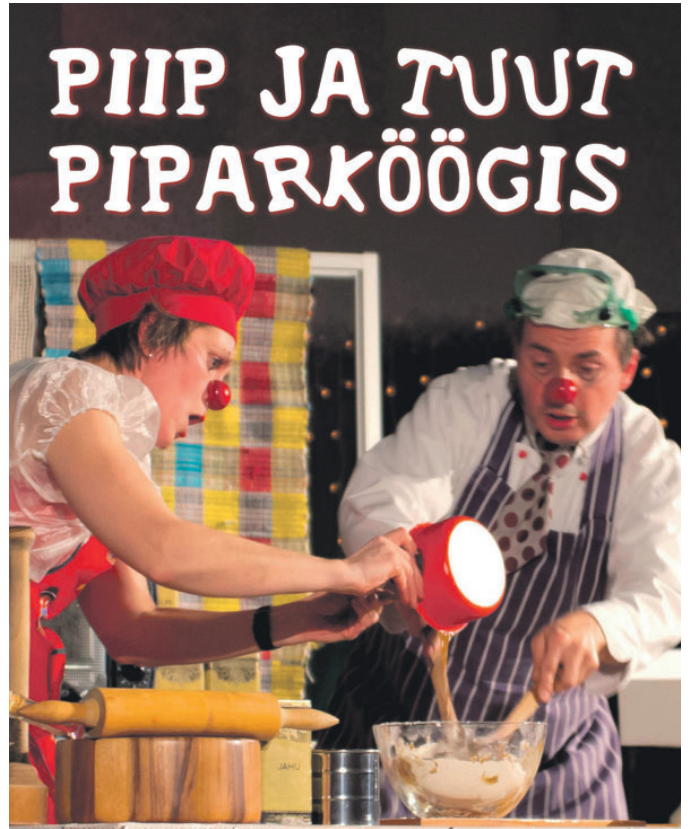
MEIO MEIO MEIO MEIO

21.01 : Franz Schubert
kl 18 : Vokaaltsükkel „Talvine teekond“
Kärkla : Atlan Karp
muusikakool : Irina Zakharenkova
bariton
klaver

DAGENHAUS
#uuskontsert

**PIIP JA TUUT
PIPARKÖÖGIS**

KÄRDLA KULTUURIKESKUSES
21. DETSEMBRIL KELL 12.00
Pilet 7€, kuni 3 aastast tasuta vanema süles.
Porepilet 25€ (vanemad ja kõrgkõrge pere lapsed 4–18).
Piip ja Tuut Teatri- ja Mängumaja Toom-Kooli 13, Tallinn www.piipjatuut.ee

AITÄH, JÕULUKUUSK!
Emmastes 06.01

ÜTLEME ÜHISELT AITÄH OMA JÕULUKUUSELE!

PUID KOGUME 1. JAANUARIST 6. JAANUARINI
TÄRKMA SADAMA JAANITULE PLATSILE
6.01 KELL 18.00 SÜÜTAME ÜHISELT TULE.
SEL PÄEVAL VAHETAME KUUSED KA KOMMIDE
VÕI PUUVILJADE VASTU.

Lisainfot saab Emmaste osavallamajast,
Emmaste Kommunaali juhatajalt: 5037 656 ja osavallavanemalt: 5568 1641.

2019 - 2020
31. detsembril - 01. jaanuaril
Kell 22.30 - 03.30

**AASTAVAHEATUS
HELLAMAA
PEREKESKUSES**

**BINGO 2 EUR
TANTSUKS:
ANS. PEOHID**

MIKS KÕIK
HIIDLASED
RAHVARIITES
EI KÄI?

KOGEMUSTEGA
ON JUBA KORD NII,
ET NEID LEIAB AINULT
MINEVIKUST.

25.11.2019 – 4.01.2020
VALDEK ALBERI NÄITUS
76+1
AVAMINE 25.11, KELL 17
KÄRDLA KULTUURIKESKUSE NÄITUSERUMIS

**III JÄÄKALA
FESTIVAL**
15. veebruaril 2020
algus 13:00 Orjaku sadamas

- Konkurss „Parim
Hiiumaa PAHLAKALA 2020“
- Väikestviisi kalalaat
- KOLM PÖRSAKEST
teadusetenud
- BRASILIA TRUMMIKOO
„KULDÕUNAPUU“
- Liuväli merejää ja palju
muud põnevad kogu perele!

**JÄÄALUNE
KALAPÜÜGI-
VOISTLUS**
Osalemine tasuta,
registreerimine kohapeal

**PÜÜGI-
VOISTLUSE
PEAAUHIND
300€!**

Festivali mahtsusepartnereid on Kassari Puhkeküsimus,
Kassari-Huuga Puhkeküsimus, Põlse maamaja ja Dagen Haus
Kalapüügi- ja kalalaadide korraldajad ja kassari
Festivali korraldab MTÜ Hiiu Lained

III Jäätakala Festival - hiiumaa.ee/jaakala

**Sume aastalõpu
salongiõhtu**
Kärkla Kultuurikeskuses
30. detsembril
salong avatud alates 18.00

Esineb Märten Kross & Bänd:
Märten Kross, Peeter Metsar, Kiur Aarma, Raun Juurikas
ja Toomas Rull
Baabade hubane kohvik
Sissepääs prii

baabad Hiiu Valla Kultuuri ja Vaba Aja Keskus

Tulekul Hiiumaale

R, 20. detsembril

Kl 18 Hiiumaa Kino: animatsioon "Salma suur soov" Kärkla kino-saalis

Kl 20 Hiiumaa Kino: "Star wars: Skywalkeri tõus" 3D Kärkla kinosaalis

Kl 20.30–10 Hiiumaa LAN-party Hiiumaa Gümnaasiumis

Kl 00.30 Xmas warmup Carribas. DJ Maier

L, 21. detsembril

Kl 12 Etendus "Piip ja Tuut piparköögis" Kärkla kultuurikeskuses
Kl 14 valikorienteerumine "Piparkoogijooks" algusega Käina kooli õuelt

Kl 23–4 MÖLLAR Rannapaargus. Muusikat mängib 3LTON

K, 25. detsembril

Kl 23–4 Nuumajärgne pidu Carribas

N, 26. detsembril

Kl 12 Hiiumaa jooksugrupi matk "Kõhtu ruumi" algusega Tahkuna tuletorni parklast

R, 27. detsembril

Kl 10 ja 18 Hiimaa Kino: animatsioon "Lumekuninganna II: Elsa ja Anna uued seiklused" 3D Kärkla kinosaalis

Kl 20 Hiiumaa Kino: "Cats" Kärkla kinosaalis

Kl 20–3 Pühadevahe (tantsu)pidu Valgu baaris

Kl 23–4 "4 päeva jäänud" pidu Carribas. DJ Märt Rannamäe

L, 28. detsembril

Kl 9.30–16 Puuriturniir 2019 jalgpallis Mängude maja kunstmuuväljakul

Kl 11–17.30 Akvaariumikalasid tutvustav päev Vello Videvikuga Käina spordikeskuse kohvikus

Kl 13 ja 15 Hiiumaa Kino: animatsioon "Lumekuninganna II: Elsa ja Anna uued seiklused" 3D Kärkla kinosaalis

Kl 17 Hiiumaa Kino: "Cats" Kärkla kinosaalis

Kl 19 Seltskonnatantsu õhtu elava muusika saatel Palade koolimajas

P, 29. detsembril

Kl 10–16 Kärkla nukuteatris Vello Videvik akvaariumikoladega.

Kl 15 Kontsert "Ivo Linna 70 jõulueri" Orjaku külamajas. Laval Ivo Linna ja Anti Kammiste.

Kl 18 Aastalõpukontsert parimate paladega Opera Veto lavastustest Soonlepa keramajas

E, 30. detsembril

Kl 18–21 Sume aastalõpu salongiõhtu Kärkla kultuurikeskuses sh Märten Krossi ja bändi kontsert. Tasuta.

T, 31. detsembril

Kl 22 Aastalõpupidu Orjaku külamajas

Kl 22.30–3.30 Aastavahetus Hella-maa perekeskuses, bingo 2 eurot, tantsuks mängib ans PeoHiid

Kl 23 Keske Briis: Reivi Rand 2019 Kärklas

Kl 23.59 Uusaasta ilutulestik Kõrgessaares

Kl 00.30–4 Aastavahetuse pidu Rannapaargus. H3 LIVE

L, 4. jaanuaril

Kl 10–12.30 Kärkla nukuteatri II korrusel töötuba vastsetele emadele. Lisainfo Facebookis The Yoga Island.

Kl 13 Kärkla nukuteatris näidend "Kaks ahnet karupoega." Pilet 2.50 eurot.

R, 6. jaanuaril

Kl 18 Aitäh, jõulukuusk! Tärkma sadamas.

N, 9. jaanuaril

Kl 11 väikelaste mängutund Kärkla nukuteatris. Panus 4 eurot.

R, 10. jaanuaril

Kl 18 spordiaasta lõpetamine Palade põhikoolis

N, 16. jaanuaril

Kl 11 väikelaste mängutund Kärkla nukuteatris. Panus 4 eurot.

R, 17. jaanuaril

Seminar "Kas on vahet, mida me räägime ja teeme" Kassari puhkekeskuses

T, 21. jaanuaril

Kl 18 Atlan Karpi ja Irina Zaharenkova kontsert: F. Shuberti "Talvine teekond" Kärkla muusikakooli saalis.

N, 23. jaanuaril

Kl 11 väikelaste mängutund Kärkla nukuteatris. Panus 4 eurot.

R, 24. jaanuaril

Koolitantsu Hiiumaa kontsert Käina kultuurikeskuses

Kl 18 Kultuuriaasta lõpetamine Suuremõisas

25.–26. jaanuaril

21. korvpalliturniir Kärkla Cup 2020 Kärkla, Palade ja Kõrgessaare spordisaalides

T, 28. jaanuaril

Kl 18.30 karikasarja "Aasta ujuja 2018/2019" viies etapp Käina ujulas

K, 29. jaanuaril

Noorte inspiratsioonipäev Käina huvi- ja kultuurikeskuses

N, 30. jaanuaril

Kl 11 väikelaste mängutund Kärkla nukuteatris. Panus 4 eurot.

Näitused

NELJA NURGA GALERII

13. detsember 2019 kuni 25. jaanuar 2020 näitus "Hiiloojate aastavahetus"

Galerii müügisas Hiiumaa loojate teoste näitusmüük.

Galerii avatud R–L kell 11–15 ja kokkuleppel muudel aegadel.

www.facebook.com/neljanurga

Kontakttelefonid – Helle-Mare Kõmmus tel 529 9429, Kaja Hiis-Rinne tel 510 9255, Kalli Sein tel 503 2246.

KÄRDLA KULTUURIKESKUSE NÄITUSERUUM

4. jaanuarini 2020 Valdek Alberi näitus „76+1“

13. jaanuar – 17. veebruar „Muuminäitus“ - Tove Janssoni illustatsioonid

HELLAMAA PEREKESKUSES

Avatud näitus: "Jõulud ja Hiiumaa ajaloolistel õllepudelietikettidel".

Näituse koostaja Raivo Rajang klubist Pühalepa Vanamehed.

Näitus jääb avatuks kolmekuningapäevani.

KASSARI MUUSEUMIMAJA

Näitus „Elu saarel. Tuli, vesi, õhk, maa.“

Näitus heidab pilgu ennekõike hiidlaste elu argipäeva nähtustele ja sündmustele, kuid jätab ruumi ka filosoofilistele mõtisklustele ning olulistele pöördepunktile saare ajaloos. Tuhanded aastad inimese elust on siin esitatud läbi nelja ürgelemendi, mis juba pealkirjas mainitud. Ei ole juhtumiste kronoloogilist järjestust, on seosed, oskused, võimalused ja paratamatus. Näitus on esemeharolike ning lisaks teada-tuntud tarbeesemetele on seal ka mõned päris kaasaegsed kohapeal valmistatud asjad.

Kappide avahoidla Kassari muuseumimajas

Varahoidlaks muudetud näituseruumis saab näha toidu- ehk piimakappe, seinakappe, pesu- ja tööriistakappe, riide- ja puhvetkappe, aga ka kaalukappi, lasteaiakappi, kummutit ja krahvi öökappi. Nüüd juba haruldaseks muutunud öökapp artellist „Emmaste“ on samuti riilul esireas. Kappidest vanimad pärinevad 19. sajandist, kirst ja ehk ka üks väiksem kapp 18. sajandist.

PIKK MAJA

Puukäsitöömeistri Meelis Kihulase näitus „Puud ja inimesed“

Näitus on keskendunud rahvapärases puutöös enimkasutatud puuliikidele. Osad ka sellised, millede kasutusvaldkonnad ja väärtustus on tänases kultuuriruumis oma kunagise olulisuse kaugelt minetanud.

Läbi rahvapäraste esemete ja kasutusvõimalusi tutvustavate stendide annab näitus põhjaliku ülevaate nende puuliikide

olulisusest talu majapidamises. Näitusel on eksponeeritud nendest puiduliikudest valmistatud esemed, mis on spetsiaalselt valmistatud antud näituse tarbeks traditsioonilisi ja arhailisi töövõtteid kasutades. Näituse mõtte, lisaks ajaloolisele ülevaatele, on ajendatud vajadusest taastada ja edendada rahvapärast puukäsitööd.

Näituse idee pärineb etnoloog Ants Viirese samanimelisest raamatust.

Tekst ja esemed Meelis Kihulane.

Kunstnik Epp Margna.

Näitus on avatud kuni 2019. aasta lõpuni.

Näitus „Nähtamatu juubilar – Kärkla kalevivabrik 190“.

Näitusel saab ülevaate Kärkla kalevivabriku nähtamatust mõjust Kärkla linnale ja selle elanike eluviisi kujunemisele, põnevatest vabrikuga seotud tegelastest ja nende lugudest ning veidi ka raskest tööst vabrikus.

Vabriku nähtamatu haare hoiab endiselt Kärklal oma pihus – tule ja saa sellest osa.

Näituse juures on ka mängutuba! Meil saab mängida vabrikupoes, punuda vaipa, lõnga vihiks kerida, kiikuda kiikhobusega, joonistada ja veel palju muud toredat teha.

Maalinäitus „Kaljo Põllu 85“

Hiiumaa juurtega suurmehe uuenduslikud maalid Simmo Põllu, Viidas Põllu ja Andres Eilarti kogudest. Näitus on avatud 8. jaanuarini.

Jõulukuul on Pikas majas avatud POP-UP Jõulupood. Müügil on kingitusi ja jõuluehteid Hiiumaa kohalikelt meistritelt, kuuseilu disainifirmalt Shishi ja mõnusat lugemist kogu perele. Pood on avatud muuseumi lahtiolekuaegadel.

Muuseumide lahtiolekuajad:

Pikk maja avatud E–L 10–17, pühapäeval muuseum suletud.

Kassari muuseumimaja avatud T–L 10–17, pühapäeval ja esmaspäeval suletud.

Muuseumide lahtiolekuaegadel avatud ka meene- ja raamatupoed.

Rudolf Tobiase majamuuseum avatud ettetellimisel.

Mihkli talumuuseum avatud ettetellimisel

Pika maja ja Kassari muuseumimaja lahtiolekuajad pühade ajal:

23. detsembril Pikk maja avatud kuni 14

24.–26. detsembril muuseumid suletud

31. detsembril avatud kuni 14

1. jaanuaril muuseumid suletud

Lisainfo: 463 2091 või

info@muuseum.hiiumaa.ee

Kirjandussümposium „Koht ja kirjandus. Hiiumaa kirjandusloos hoovus.“

25. jaanuaril algusega kl 12 Hiiumaa muuseumi Pikas majas

Ettekannetega esinevad Toomas Haug, Brita Melts, Janika Kronberg, Mart Velsker, Riho Saard, Kadri Tüür ja Vaapo Vaher.

Vaadeldakse koha ja kirjanduse seoseid ja paikkonna kirjandusloos kujunemist.

Samal päeval avatakse näitus Hiiumaa kirjandusloos olulisematest raamatutest koos fotode ja selgitavate tekstidega.

Sümposium on pühendatud Vaapo Vaheri suurteose "Hiiumaa kirjanduse lugu" ilmunisele ja autori 75. sünnipäevale.

Osalemine tasuta.

Hiiumaa Teataja, Hiiumaa valla väljaanne

Toimetajad: Liina Siniveer, tel 5386 7606,

Mirjam Savioja ja Anu Tammeaar.

Kujundus ja küljendus Kersti Simsalu

Trükikoda Printall

Hiiumaa Teataja ilmub kuu viimasel reedel. Info ja teated järgmise kuu

lehte on oodatud eelneva kuu 15. kuupäevaks: info@hiiumaa.ee

Käina spordikeskuse lahtiolekuajad

E, T, N, R kl 15–21

K kl 15–18.30

L ja P kl 12–21

24. ja 31. detsembril ning 1. jaanuaril SULETUD

Lugupeetud Hiiumaa eakad!

Taas on üks aastaring mööda saamas. Loodame, et aasta on olnud rahulik ja tegus. Täname kõiki üritustest ja ühistest väljasõitudest osavõtjaid. Selleks aastaks on ühisüritused läbi saanud. Mõtted on juba järgmises aastaks ja esimene kontserdireiski tulemas. Läheme jälle Haapsalu kultuurikeskusesse nautima Kaunimate Aastate Vennaskonna lemmiklaulude kontserti. Registreerimine ikka juba tuttavates kohtades, Käinas registreerib Eha Vähesoo, tel 5668 4490. Kontsert toimub 13. aprillil 2020.

Rahulikku aastavahetust ja head uut aastat!

Hiiumaa PÜ juhatus